

การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ

กมลวรรณ ศรีม่วง

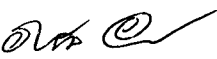
งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
พฤษภาคม 2560
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

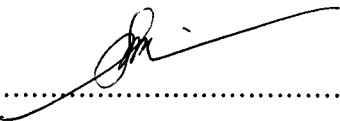
คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ กมลวรรณ ศรีม่วง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.การดี อนันต์นาวิ)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.การดี อนันต์นาวิ)

..... กรรมการ
(ดร.สถาพร พงษ์พิบูล)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)
วันที่ 16 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2560

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นำวี
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ดร.สถาพร พุทธิพิทกุล กรรมการสอบปากเปล่างานนิพนธ์ ที่กรุณาให้
คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและ
เอาใจใส่ด้วยดีเสมอมาผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณอย่างสูงมา
 ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ทุกท่าน ที่กรุณาให้ความรู้ ให้คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไขและ
วิจารณ์ผลงานทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ใน
การตรวจสอบ รวมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ ยังได้รับ
ความอนุเคราะห์จากท่านผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล รวมไปถึงผู้ตอบแบบสอบถามและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกท่านที่ให้
ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยทำให้งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้
ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบเป็นกตัญญูคุณเวทิตา แด่บุพการี
บูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษาและ
ประสบความสำเร็จมาจนตราบเท่าทุกวันนี้

กมลวรรณ ศรีม่วง

57921029: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: หลักธรรมาภิบาล/ ผู้บริหารสถานศึกษา/ เทศบาลนครสมุทรปราการ

กมลวรรณ ศรีม่วง: การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ (THE ADMINISTRATION BY USING GOOD

GOVERNANCE OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE SAMUTPRAKARN CITY

MUNICIPALITY) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: ภาณี อนันต์นารี, กศ.ด., 96 หน้า.

ปี พ.ศ. 2560.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 127 คน ได้แก่ พนักงานครู และบุคลากรสนับสนุน จำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์ ปีการศึกษา 2559 โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970, p. 608) ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบรายคู่โดยวิธีของ Scheffe (Scheffe's method)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และจำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านหลักคุณธรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

57921029: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION;

M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORD: GOOD GOVERNANCE/ SCHOOL ADMINISTRATORS/

THE SAMUTPRAKARN CITY MUNICIPALITY

KAMONWAN SRIMUANG: THE ADMINISTRATION BY USING GOOD GOVERNANCE OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE SAMUTPRAKARN CITY MUNICIPALITY. ADVISOR: PARADEE ANANNAWEE, Ed.D, 96 P. 2017.

This research was aimed to study and compare the administration of school administrators by using good governance of school administrators under the Samutprakarn City Municipality as classified by position and experience. The samples were 127 teachers and support personnels in the academic year 2016, obtained through stratified random sampling. The research tool was a rating scale questionnaires. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, One-way ANOVA and Scheffe's method.

The findings were as follows:

1. The administration by using good governance of school administrators under Samutprakarn City Municipality in overall and each aspects were at medium level except participation and cost principle were at a high level.

2. The comparison of the administration by using good governance of the school administrators classified by positions in overall were not statically significant difference, when classified by experience in overall and each aspects there were statically significant difference at the .05 level, excepted moral principle was not statically significant difference.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
คำถามของการวิจัย	3
สมมติฐานของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
สภาพทั่วไปในการบริหารงานของเทศบาลนครสมุทรปราการ.....	8
แนวคิดการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล	13
การบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา.....	32
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	43
ประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....	43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	45
การวิเคราะห์ข้อมูล	46

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	46
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	47
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	65
สรุปผลการวิจัย	65
อภิปรายผล	67
ข้อเสนอแนะ	73
บรรณานุกรม	75
ภาคผนวก	81
ภาคผนวก ก	82
ภาคผนวก ข	86
ภาคผนวก ค	93
ประวัติย่อของผู้วิจัย	96

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ	43
2 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม ตำแหน่ง และประสบการณ์	48
3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ โดยรวม และรายด้าน	49
4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ ด้านหลักนิติธรรม	50
5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ ด้านหลักคุณธรรม	51
6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ ด้านหลักความโปร่งใส	52
7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ ด้านหลักการมีส่วนร่วม	53
8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ ด้านหลักความรับผิดชอบ	54
9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ ด้านหลักความคุ้มค่า.....	55
10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกตามตำแหน่ง	56

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11 การเปรียบเทียบการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกตามตำแหน่ง.....	57
12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกตามประเภท.....	58
13 การเปรียบเทียบการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกตามประเภท.....	60
14 การเปรียบเทียบการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกตามประเภท โดยรวม.....	61
15 การเปรียบเทียบการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกตามประเภท ด้านหลักนิติธรรม	62
16 การเปรียบเทียบการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกตามประเภท ด้านหลักความโปร่งใส	62
17 การเปรียบเทียบการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกตามประเภท ด้านหลักการมีส่วนร่วม	63
18 การเปรียบเทียบการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกตามประเภท ด้านหลักความรับผิดชอบ .	63
19 การเปรียบเทียบการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกตามประเภท ด้านหลักความคุ้มค่า.....	64
20 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ.....	94
21 ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถาม	95

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	4

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้นำหลักการบริหารงานที่ดีหรือธรรมาภิบาล (Good governance) มาบรรจุไว้ในมาตรา 76 วรรคหนึ่ง “รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่นให้เป็นไปตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือ และช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะ และการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน รวมตลอดทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีทัศนคติเป็นผู้ให้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว ไม่เลือกปฏิบัติ และปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ “ วรรคสอง “รัฐพึงดำเนินการให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐ ให้เป็นไปตามระบบคุณธรรม โดยกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการป้องกันมิให้ผู้ใดใช้อำนาจ หรือกระทำการโดยมิชอบที่เป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ หรือกระบวนการแต่งตั้งหรือการพิจารณาความดีความชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ” และวรรคสาม “รัฐถึงจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ, 2560, หน้า 19-20)

การกำหนดให้สถานศึกษามีฐานะเป็นนิติบุคคล ตามระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 นั้น ทำให้สถานศึกษาแต่ละแห่งมีอำนาจในการบริหาร และจัดการศึกษาอย่างเต็มที่ เมื่อสถานศึกษามีอำนาจการบริหารสถานศึกษาตามที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงมีความจำเป็นอย่างมากที่สถานศึกษาต้องมีการนำหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีมายึดในการบริหารงานสถานศึกษา อันได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มาใช้ในการบริหารงาน ทั้งนี้ก็เพราะการบริหารสถานศึกษานั้นต้องมีการบริหารด้วยความ โปร่งใส สามารถตรวจสอบการทำงานได้อย่างมีคุณภาพ และอย่างยั่งยืน การบริหารจัดการศึกษา จำเป็นต้องดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาล จึงจะเป็นการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับแนวโน้มสภาพปัญหา และความต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ นำไปสู่ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลขององค์กรหรือหน่วยงาน และเป็นหลักประกันความสำเร็จในการบริหารจัดการ และเป็นที่ยอมรับ โดยทั่วกันว่า การนำ

หลักธรรมาภิบาลมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการที่เป็นสิ่งจำเป็น และมีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กรทุกประเภท ทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรธุรกิจ องค์กรทางการศึกษา องค์กรทางสังคมต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะหลักธรรมาภิบาล เป็นการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี เป็นการบริหารจัดการที่สร้างประโยชน์ และความเป็นธรรมต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองทั้งหมด (ธีระ รุญเจริญ, 2547, หน้า 22-24)

การบริหารจัดการการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ ต้องรับผิดชอบ มี 6 งาน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารกิจการนักเรียน การบริหารงานบุคคล การบริหารงานธุรการ การเงิน และพัสดุ การบริหารอาคารสถานที่ และความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ซึ่งการบริหารงานวิชาการ เป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา สถานศึกษาสามารถพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการการเรียนรู้ตลอดวงจรวัดผล ประเมินผล รวมทั้งพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้ อย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระใน การบริหารจัดการให้มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยยึดหลักการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และบริหารงานงบประมาณมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดการผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา จัดการเพื่อผลประโยชน์ทางการศึกษา ซึ่งส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน การบริหารงานบุคคลให้สถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงาน เพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษาเพื่อดำเนินการด้านบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว มีอิสระภายใต้กฎหมายระเบียบ และเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลของพนักงานพนักงานครู และบุคลากรสนับสนุน (เทศบาลนครสมุทรปราการ, 2559)

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ ควบคุม กำกับดูแลการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารมีหน้าที่ต้องปฏิบัติงานใกล้ชิดกับพนักงานพนักงานครู และบุคลากรสนับสนุน และนักเรียนมากที่สุด คุณภาพของนักเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาระดับสถานศึกษา ดังได้มีผู้ศึกษาค้นคว้าวิจัย และส่วนใหญ่พบว่า ผู้บริหารที่เอาใจใส่ต่องานวิชาการ ทุ่มเทให้กับงานพัฒนาการเรียนการสอน มีคุณธรรม และมีภาวะผู้นำเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษา ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี อีกทั้งบุคลากรยังได้รับการพัฒนา และมีขวัญกำลังใจในการทำงาน ซึ่ง ในการศึกษาข้อมูลการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ มีสถานศึกษาจำนวน 5 แห่ง มีพนักงานครู และบุคลากรสนับสนุน จำนวน 196 คน ซึ่งผู้บริหาร

แต่ละสถานศึกษาจะมีรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหาร การศึกษา แต่อย่างไรก็ตามสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษานั้นยังไม่ได้ดีเท่าที่ควร กล่าวคือสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ พบว่า ยังไม่ได้นำหลักธรรมาภิบาลไปใช้อย่างเหมาะสม เช่น ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารยังมิ การเลือกปฏิบัติในแต่ละบุคคล ผู้บริหารควรบริหารด้วยหลักเหตุผลควรยกเลิกระบบอุปถัมภ์ และ พิจารณาตามความสามารถ ยึดหลักโปร่งใส ที่มีการตรวจสอบได้ทุกกรณี ไม่มีการทุจริตคอร์รัปชั่น และควรให้บุคลากรหรือข้าราชการมีส่วนร่วมในการเลื่อนตำแหน่งกับผู้บังคับบัญชา ควร มอบหมายงานในหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน และเหมาะสมกับตำแหน่งงาน ตลอดจนควร ช่วยกันรับผิดชอบทรัพย์สินของหน่วยงาน นอกจากนี้ผู้บริหารควรยึดหลักการบริหาร ธรรมาภิบาลอยู่เสมอ การปฏิบัติงานควรยึดหลักความไม่ประมาทเพื่อความปลอดภัยในชีวิต และ ทรัพย์สิน (เทศบาลนครสมุทรปราการ, 2559)

จากสภาพ และปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ โดยศึกษาจาก ความคิดเห็นของพนักงานครู และบุคลากรสนับสนุน สถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนคร สมุทรปราการ จำแนกตามตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงาน โดยผลการวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์ ต่อการนำไปปรับปรุง และพัฒนาการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากร ในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล สังกัด เทศบาลนครสมุทรปราการ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานครู และบุคลากรสนับสนุน ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล สังกัดเทศบาลนคร สมุทรปราการ จำแนกตามตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงาน

คำถามของการวิจัย

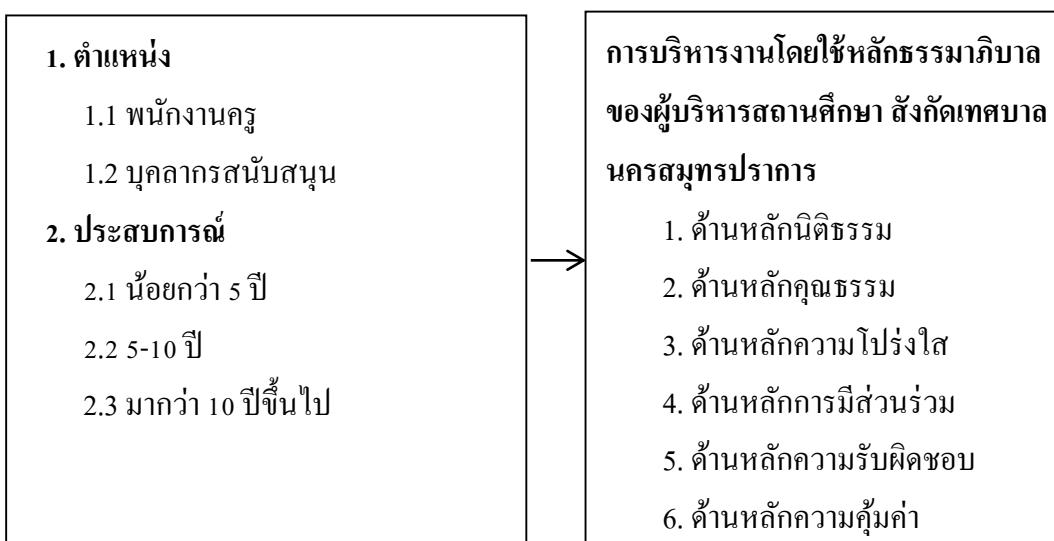
1. การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล สังกัดเทศบาลนคร สมุทรปราการ อยู่ในระดับใด
2. การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล สังกัดเทศบาลนคร สมุทรปราการ จำแนกตามตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันหรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาล สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ ใช้กรอบแนวคิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ. 2546 ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2546, หน้า 2) ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า โดยศึกษาเปรียบเทียบตามตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงานดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ได้ทราบถึงการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

2. ได้ความรู้เพื่อใช้ประกอบเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาในการวางแผนการบริหารงาน ให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ หลักธรรมาภิบาล 6 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า

2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ พนักงานครู และบุคลากรสนับสนุน ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 5 แห่ง พนักงานครู และบุคลากรสนับสนุน จำนวน 196 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พนักงานครู และอื่น ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 5 โรงเรียน พนักงานครู และบุคลากรสนับสนุน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970, p. 608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 127 คน จากการใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยกำหนดตำแหน่งเป็นเกณฑ์ในการสุ่ม

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ประกอบด้วย

3.1.1 ตำแหน่ง

3.1.1.1 พนักงานครู

3.1.1.2 บุคลากรสนับสนุน

3.1.2 ประสบการณ์

3.1.2.1 น้อยกว่า 5 ปี

3.1.2.2 5-10 ปี

3.1.2.3 มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ประกอบด้วย

3.2.1 การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาล สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ ได้แก่

- 3.2.1.1 ด้านหลักนิติธรรม
- 3.2.1.2 ด้านหลักคุณธรรม
- 3.2.1.3 ด้านหลักความโปร่งใส
- 3.2.1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม
- 3.2.1.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ
- 3.2.1.6 ด้านหลักความคุ้มค่า

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดการของผู้บริหาร สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล มี 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า ได้แก่

1.1 ด้านหลักนิติธรรม หมายถึง การตรากฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้ทันสมัย และเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวผู้บริหาร

1.2 ด้านหลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามของสถานศึกษา โดยธรรมาภิบาลให้บุคลากรยึดหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้ความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยติดตัว

1.3 ด้านหลักความโปร่งใส หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกัน และกันของคนในสถานศึกษาโดยปรับปรุงกลไกในการทำงานของฝ่ายให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย และมีกระบวนการให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายสามารถตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม รับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของสถานศึกษา ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ

1.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ สำคัญในความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การใส่ใจปัญหาของสถานศึกษา และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะรับผลจากการกระทำของตน

1.6 ด้านหลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้บุคลากรในสถานศึกษามีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า และมีการบริหารที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันในระดับต่าง ๆ และรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 5 โรงเรียน

3. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

4. ตำแหน่ง หมายถึง ตำแหน่งของบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ ณ ปัจจุบัน แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ พนักงานครู และบุคลากรสนับสนุน

4.1 พนักงานครู หมายถึง ข้าราชการที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ

4.2 บุคลากรสนับสนุน หมายถึง ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้างตามภารกิจ และพนักงานจ้างทั่วไปที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ

5. ประสบการณ์ หมายถึง ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานของพนักงานครู และบุคลากรสนับสนุน ของสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

5.1 ประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี หมายถึง ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานของพนักงานครู และบุคลากรสนับสนุนของสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ ตั้งแต่เริ่มต้นน้อยกว่า 5 ปี

5.2 ประสบการณ์ 5-10 ปี หมายถึง ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานของพนักงานครู และบุคลากรสนับสนุนของสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ ตั้งแต่ 5 ปี ถึง 10 ปี

5.3 ประสบการณ์มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป หมายถึง ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานของพนักงานครู และบุคลากรสนับสนุนของสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

6. เทศบาลนครสมุทรปราการ หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรปราการเป็นเมืองขนาดใหญ่ที่มีประชากรตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป และมีรายได้พอเพียงต่อการให้บริการสาธารณะตามหน้าที่ที่กฎหมายบัญญัติไว้

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักธรรมาภิบาลบริหารงานในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยมีประเด็นที่กล่าวถึงดังต่อไปนี้

1. สภาพทั่วไปในการบริหารงานของเทศบาลนครสมุทรปราการ
2. แนวคิดการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล
3. การบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
4. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สภาพทั่วไปในการบริหารงานของเทศบาลนครสมุทรปราการ

เทศบาลนครสมุทรปราการ เป็นหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง มีสถานะเป็นนิติบุคคล การบริหารงานเทศบาลเป็นไปในรูปแบบสภาเทศบาล และผู้บริหารเทศบาล ซึ่งสมาชิกสภาเทศบาลมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่น จำนวน 24 คน มีหน้าที่ในทางนิติบัญญัติ และมีผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชนใน ท้องถิ่นมีหน้าที่ในการบริหารกิจการของเทศบาลตามนโยบายที่กำหนดไว้

พนักงานเทศบาลเป็นเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นของเทศบาล ที่ปฏิบัติงานอันเป็นภารกิจประจำ โดยมีปลัดเทศบาลเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด มีการแบ่งส่วนการบริหารออกเป็น 9 ส่วน คือ (เทศบาลนครสมุทรปราการ, 2559)

1. สำนักปลัดเทศบาล มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับราชการทั่วไปของเทศบาล และราชการที่มีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกองหรือส่วนราชการใดในเทศบาลโดยเฉพาะ รวมทั้งกำกับและเร่งรัดการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในเทศบาลให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทาง และแผนปฏิบัติการราชการของเทศบาล

2. สำนักการคลัง มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานการจ่าย การรับ การนำส่งเงิน การเก็บรักษาเงิน และเอกสารทางการเงิน การตรวจสอบใบสำคัญฎีกา งานเกี่ยวกับเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน เงินบำเหน็จบำนาญ เงินอื่น ๆ งานเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณ ฐานะทางการเงิน การจัดสรรเงินต่าง ๆ การจัดทำบัญชีทุกประเภททะเบียนคุมเงินรายได้ และรายจ่ายต่าง ๆ

การควบคุมการเบิกจ่าย งานช่างบดลองประจำเดือนประจำปี งานเกี่ยวกับพัสดุของเทศบาล และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และที่ได้รับมอบหมาย

3. สำนักการช่าง มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการสำรวจ ออกแบบ การจัดทำข้อมูลด้านวิศวกรรม การจัดเก็บ และทดสอบคุณภาพวัสดุ งานออกแบบ และเขียนแบบ การตรวจสอบการก่อสร้าง งานการควบคุมอาคารตามระเบียบกฎหมาย งานแผนการปฏิบัติการก่อสร้าง และซ่อมบำรุง การควบคุมการก่อสร้าง และซ่อมบำรุง งานแผนงานด้านวิศวกรรมเครื่องจักรกล การรวบรวมประวัติติดตาม ควบคุมการปฏิบัติงานเครื่องจักรกล การควบคุม การบำรุงรักษาเครื่องจักรกล และยานพาหนะ งานเกี่ยวกับแผนควบคุม เก็บรักษา การเบิกจ่ายวัสดุ อุปกรณ์ อะไหล่ น้ำมันเชื้อเพลิง นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ความรับผิดชอบในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการคุณภาพน้ำ การควบคุมออกแบบ และก่อสร้างอาคารโรงงานที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การควบคุมดูแลรักษาตรวจสอบบำบัดน้ำเสีย และมลพิษในด้านอื่น ๆ รวมทั้งการปฏิบัติงานต่าง ๆ ในด้านอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

4. กองสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับสาธารณสุขชุมชน ส่งเสริมสุขภาพอนามัย การป้องกันโรคติดต่อ งานสุขาภิบาล และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เกี่ยวกับการให้บริการด้านสาธารณสุข งานสัตวแพทย์ งานด้านการรักษาพยาบาลในเบื้องต้นเกี่ยวกับศูนย์บริการสาธารณสุข และงานทันตสาธารณสุข งานเกี่ยวกับวิชาการ และแผนงานด้านการแพทย์พยาบาล และบริการสาธารณสุข และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุข และงานด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และตามที่ได้รับมอบหมาย

5. กองการศึกษา มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา และการพัฒนาการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบการศึกษา การศึกษานอกระบบการศึกษา และการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น การจัดการศึกษาปฐมวัย อนุบาลศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา โดยให้มีงานธุรการ งานการเจ้าหน้าที่ งานบริหารวิชาการ งานโรงเรียน งานศึกษานิเทศก์ งานกิจการนักเรียน งานการศึกษาปฐมวัย งานขยายโอกาสทางการศึกษา งานฝึก และส่งเสริมอาชีพ งานห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ และเครื่องข่ายทางการศึกษา งานกิจการศาสนา ส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม งานกีฬา และนันทนาการ งานกิจกรรมเด็ก และเยาวชน และการศึกษานอกโรงเรียน การส่งเสริมสวัสดิการเด็ก และเยาวชน การจัดให้มีการสนับสนุนกิจกรรมศูนย์เยาวชน การส่งเสริมงานประเพณีท้องถิ่น และงานสาธารณะ และปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และตามที่ได้รับมอบหมาย

6. กองวิชาการ และแผนงาน มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการวิเคราะห์นโยบาย และแผน ซึ่งมีลักษณะเพื่อประกอบการกำหนดนโยบาย จัดทำแผนหรือโครงการติดตามประเมินผล

การดำเนินงานตามแผน และโครงการต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นนโยบายงาน และโครงการ ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การบริหารหรือความมั่นคงของประเทศ ทั้งนี้อาจเป็นนโยบายแผนงานของเทศบาล และโครงการระดับชาติ ระดับกระทรวง ระดับกรม หรือระดับจังหวัด แล้วแต่กรณี งานจัดทำงบประมาณ งานการประชาสัมพันธ์ งานเผยแพร่ข่าวสารของเทศบาล งานเผยแพร่สนับสนุนผลงานนโยบายของเทศบาลจังหวัด และรัฐบาล งานเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของชาติ และท้องถิ่น งานรวบรวมข้อมูลสถิติเพื่อประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์ งานนิติการซึ่งต้องดำเนินการทางกฎหมายเกี่ยวกับการพิจารณาวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมาย ร่าง และพิจารณาตรวจร่างเทศบัญญัติ ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งที่เกี่ยวข้อง การจัดทำ นิติกรรม งานสอบสวน ตรวจพิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับวินัยพนักงานเทศบาล และการร้องทุกข์หรืออุทธรณ์ งานสอบสวน และเปรียบเทียบปรับ การกระทำที่ละเมิดเทศบัญญัติ และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และงานตามที่ได้รับมอบหมาย

7. กองสวัสดิการสังคม มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานสังคมสงเคราะห์ การพัฒนาชุมชน การจัดระเบียบชุมชนหนาแน่น และชุมชนแออัด การให้คำปรึกษาแนะนำหรือตรวจสอบเกี่ยวกับงานสวัสดิการสังคม และปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และตามที่ได้รับมอบหมาย

8. หน่วยตรวจสอบภายใน มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงาน การตรวจสอบบัญชี เอกสารการเบิกจ่าย เอกสารการรับเงินทุกประเภท ตรวจสอบการเก็บรักษาหลักฐานการบัญชี งานตรวจสอบพัสดุ และการเก็บรักษา งานตรวจสอบทรัพย์สิน และ การทำประโยชน์จากทรัพย์สินของเทศบาล และงานอื่นที่เกี่ยวข้อง และตามที่ได้รับมอบหมาย

9. สถานธนาบาล มีหน้าที่รับจำนำสิ่งของเป็นประกันหนี้เงินกู้เป็นปกติธุระ แต่ละราย มีจำนวนเงินไม่เกิน 100,000 บาท

นโยบายการพัฒนาเทศบาลนครสมุทรปราการ ของผู้บริหารท้องถิ่น ตั้งแต่วันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2554 ได้กำหนดนโยบายการพัฒนาไว้ ดังนี้ (เทศบาลนครสมุทรปราการ, 2559)

1. นโยบายการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

1.1 ดำเนินการปรับปรุงทัศนียภาพ ถนน ตรอก ซอย บำรุงรักษา รวมถึงการทำเพิ่มเติมบำรุงรักษาระบบท่อระบายน้ำให้พร้อมใช้งานได้เสมอ

1.2 จัดให้มีไฟฟ้าแสงจันทร์ชุมชนเพิ่มเติม และบำรุงรักษาของเดิมให้ใช้งานได้ อยู่เสมอ

2. นโยบายการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม

2.1 จัดให้มีพื้นที่สีเขียว ลานกีฬา ลานพักผ่อนในชุมชนให้มากขึ้น

2.2 ฟื้นฟูระบบคลอง ทักษะภาพ ความสะอาด รองรับการระบายน้ำให้ดียิ่งขึ้นด้วยการประสานงานกับท้องถิ่นใกล้เคียง และการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ

3. นโยบายการพัฒนาด้านสาธารณสุข และอนามัย

3.1 ส่งเสริมบทบาท อสม. ในการดูแลสุขภาพประชาชนโดยการสนับสนุน เครื่องมืออุปกรณ์พื้นฐาน และสนับสนุนกลุ่มสตรีให้มีความเข้มแข็ง

3.2 ส่งเสริมบทบาทชุมชน หน่วยงานสาธารณสุขอื่น ๆ ในการป้องกัน ให้มีความรู้ต่าง ๆ รวมทั้งการรณรงค์ป้องกันแพร่ระบาดของยาเสพติด

3.3 จัดให้มีหน่วยแพทย์เคลื่อนที่บริการชุมชน และใช้กองทุนหลักประกันสุขภาพให้ได้ประโยชน์สูงสุด

3.4 ดำเนินตามนโยบายที่ถืออยู่แล้วเดิม เช่น โครงการอาหารปลอดภัย ตลาดสะอาด เป็นต้น

3.5 วางแนวทางการสร้างตลาดใหม่บริเวณตลาดบางซ้อง ตลาดนางเสี่ยมเป็นตลาดถูกสุขลักษณะ เป็นแหล่งค้าอาหารทะเลสดของเมือง

4. นโยบายการพัฒนาด้านการศึกษา

4.1 ส่งเสริมให้บุตรหลาน เยาวชนมีโอกาสเข้าเรียนทุกคนตามสิทธิแห่ง รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย

4.2 สนับสนุน และจัดให้มีครูเพียงพอตามอัตราส่วนของนักเรียน รวมถึงจัดให้มีห้องเรียนให้เพียงพอ นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนมากขึ้น

4.3 สนับสนุนโรงเรียน พัฒนาไปสู่หลักสูตรนานาชาติอย่างเหมาะสม และยังคงนโยบายเดิมที่ได้ดำเนินการมาถึง 12 ปี เช่น การเรียนฟรี อาหารกลางวัน และค่านมฟรี

โดยการปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองแผนพัฒนาท้องถิ่น ในยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวกับการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาคุณภาพชีวิต การศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม และแนวทางการพัฒนาส่งเสริมการจัดการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา และนันทนาการ และกำกับให้โรงเรียนพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถตามมาตรฐานการศึกษา พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร พัฒนาระบบการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน วัด ชุมชน และได้กำหนดทิศทางในการบริหารจัดการไว้ด้วย

วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาเทศบาลนครสมุทรปราการ (เทศบาลนครสมุทรปราการ, 2559)

วิสัยทัศน์

นครสมุทรปราการ เมืองสะอาด น่าอยู่ สวยงามปลอดภัย

พันธกิจ

1. จัดระบบสาธารณูปโภค โครงสร้างพื้นฐาน ให้ครอบคลุมภายใต้การวางผังเมืองที่ดี
2. ส่งเสริมคุณภาพชีวิตการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม
3. จัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้มีความสมดุล และยั่งยืน
4. จัดระเบียบชุมชน สังคม การรักษาความปลอดภัยให้มีความสงบเรียบร้อย และมีความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน
5. ส่งเสริมการลงทุนทั้งด้านพาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว
6. บริหารจัดการ และการอำนวยความสะดวกให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีตามหลัก

ธรรมาภิบาล

ยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนา

1. ยุทธศาสตร์ด้านโครงสร้างพื้นฐาน
 - 1.1 ก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซม และบำรุงรักษาถนน สะพาน ทางเดินเท้า คูคลอง ลำธารสาธารณะ ท่อระบายน้ำ รวมถึงที่สาธารณประโยชน์
 - 1.2 พัฒนาระบบไฟฟ้าสาธารณะ และแสงสว่าง
 - 1.3 พัฒนาระบบจราจร
 - 1.4 วาง และปรับปรุงผังเมืองรวม
2. ยุทธศาสตร์ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิตการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม
 - 2.1 ส่งเสริมอาชีพ และเพิ่มรายได้แก่ประชาชน
 - 2.2 ส่งเสริมงานด้านสวัสดิการ และสังคม
 - 2.3 ส่งเสริมการจัดการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม การกีฬา และนันทนาการ
 - 2.4 จัดให้มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ รวมถึงสวนสาธารณะ
 - 2.5 ป้องกัน รักษา ส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชนรวมถึง การป้องกันโรคระบาดต่าง ๆ และแก้ไขปัญหาเสพติด
 - 2.6 ปลุกจิตสำนึกในด้านคุณธรรม จริยธรรม บนพื้นฐานแห่ง ความเป็นไทย
3. ยุทธศาสตร์ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
 - 3.1 สร้างจิตสำนึก และความตระหนักในการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
 - 3.2 บำบัด และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม รวมถึงการบำบัดน้ำเสีย

- 3.3 เฝ้าระวังทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 3.4 ส่งเสริมการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติในการจัดการทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 3.5 เสริมสร้างความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและคุณค่าความหลากหลาย
- 4. ยุทธศาสตร์ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม การรักษาความสงบเรียบร้อย และความมั่นคง
 - 4.1 ส่งเสริมให้มีการจัดระเบียบชุมชน สังคม
 - 4.2 ป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย
 - 4.3 รักษาความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยของชุมชน
- 5. ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมการลงทุนพาณิชย์กรรม และการท่องเที่ยว
 - 5.1 ส่งเสริมการวางแผน การลงทุน และพาณิชย์กรรม
 - 5.2 ส่งเสริม และพัฒนาการท่องเที่ยว
- 6. ยุทธศาสตร์ด้านการเมืองการบริหาร
 - 6.1 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น
 - 6.2 ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจการของท้องถิ่น
 - 6.3 ปรับปรุง และพัฒนารายได้ของเทศบาล
 - 6.4 พัฒนาประสิทธิภาพบุคลากรของเทศบาล
 - 6.5 ปรับปรุงระบบข้อมูลสารสนเทศของท้องถิ่น
 - 6.6 การจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ และก่อสร้าง ปรับปรุงสถานที่ ปฏิบัติงาน
 - 6.7 ป้องกัน และปราบปรามการทุจริต ประพฤติมิชอบ
 - 6.8 เสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการองค์กร
 - 6.9 ส่งเสริมการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

แนวคิดการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาล เป็นแนวคิดที่ใช้ในสาขารัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ โดยเป็นคำที่อยู่รวมกันกับกลุ่มคำประชาธิปไตยประชาสังคม การมีส่วนร่วมของประชาชน สิทธิมนุษยชน และการพัฒนาที่ยั่งยืน ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา กลุ่มดังกล่าวมีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปองค์กรของรัฐ ซึ่งเป็นมิติใหม่ที่เน้นบทบาทของผู้บริหารในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมี

การตรวจสอบ สามารถประเมินผลงานได้อย่างชัดเจน และมีการแข่งขันเพื่อการจัดการบริการที่ดีขึ้น (Agere, 2000)

ธรรมชาติของรัฐบาลยังไม่มีการยืนยันแน่ชัดว่ามีต้นกำเนิดมาจากความคิดของผู้ใดสมัยใด แต่มีการศึกษา และกล่าวถึงรัฐ และสังคมที่รักความยุติธรรม ผู้ปกครองที่ดี รัฐบาลที่ดี การปกครองที่ดีมานานแล้ว ในกลุ่มชาติตะวันตกปรากฏขึ้นในยุคนครรัฐกรีกโบราณ เมื่อประมาณ 2,500 ปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปรัชญาที่เกี่ยวกับรัฐ และสังคมของ Plato และ Aristotle ซึ่งเป็นปราชญ์สำคัญในยุคนั้น ธรรมชาติกับประชาธิปไตยในภาษาอังกฤษมีจุดกำเนิดและพัฒนาามากกว่า 2,500 ปีมาแล้วเช่นกัน คือเริ่มมาจากยุคกรีกโบราณ ก่อนจะเกิดพลังผลักดันอย่างจริงจัง ในช่วงครึ่งแรกของศตวรรษที่ 17 ในยุโรปตะวันตก และสหรัฐอเมริกา แต่เริ่มปรากฏขึ้นอย่างมั่นคง และแพร่หลายตั้งแต่ตอนคริสต์ศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา (เสนีย์ คำสุข, 2544, หน้า 54-56)

หลักธรรมชาติมีการเผยแพร่มาสู่สังคมไทยในช่วงปี พ.ศ. 2530-2540 ความสนใจของรัฐบาลไทยได้เกิดขึ้นหลังจากการมีปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ และการเงิน ในปี พ.ศ. 2540 รัฐบาลจึงต้องหันมาสนใจประเด็นนี้อย่างจริงจัง และได้มีหนังสือลงวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2540 ขอความร่วมมือจากมูลนิธิสถาบันวิจัย (TDRL) เพื่อพัฒนาประเทศได้ดำเนินการค้นคว้าวิจัย เพื่อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมทั้งในระยะสั้น และระยะยาวในการแก้ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งคณะทำงานของสถาบัน (TDRL) ได้ทำเอกสารเสนอต่อนายกรัฐมนตรี ได้ขอให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) จัดทำเรื่องนี้เป็นวาระแห่งชาติเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งได้มีมติเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2542 ให้เร่งสร้างธรรมชาติในหน่วยงานของรัฐ เพื่อเป็นแกนนำในการพัฒนา และส่งเสริมธรรมชาติในสังคมไทย โดยจัดทำเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อให้หน่วยงานของรัฐนำไปปฏิบัติได้ และไม่ถูกยกเลิกเมื่อเปลี่ยนรัฐบาล ต่อมามติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความเห็นชอบร่างระเบียบดังกล่าว และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ประกาศทั่วไปเล่มที่ 116 ตอนที่ 633 วันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2542 และสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งเวียนระเบียบนี้ให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งทราบ และถือปฏิบัติตามหนังสือสำนักเลขาธิการของรัฐมนตรี สลค. ที่ 02040/ว 130 ลงวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2542 (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542)

ความหมายของธรรมชาติ

Worldbank (1992) มีการอธิบายเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดีหรือธรรมชาติว่าเป็นลักษณะ และวิถีทางของการใช้อำนาจในการใช้ทรัพยากรทางเศรษฐกิจ และทางสังคมของประเทศ เพื่อการพัฒนา อย่างยั่งยืนซึ่งครอบคลุมการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ การบริหารจัดการภาครัฐ ภาระรับผิดชอบ กรอบ ตัวบทกฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาความโปร่งใส และข้อมูลข่าวสาร

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2546) ได้กำหนดขอบเขตของคำว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และแนวทางในการปฏิบัติราชการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังต่อไปนี้ คือ

1) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน 2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ 3) มีประสิทธิภาพ และเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ 4) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น 5) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์ 6) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวก และได้รับการตอบสนองความต้องการ และ 7) มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (2546, หน้า 2) ธรรมนูญฯ หมายถึง การปฏิบัติงานโดยมีวัตถุประสงค์ของการบริหารราชการ และแนวทางปฏิบัติราชการของทุกส่วนราชการ ในการกระทำการกิจต่าง ๆ ว่าต้องมีความมุ่งหมายให้บรรลุเป้าหมาย ให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพ และเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์ ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวก ตอบสนองความต้องการ และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

ทศพร ศิริสัมพันธ์ (2552, หน้า 25) ธรรมนูญฯ หมายถึง การวางระบบ และกลไก เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ในขณะที่อีกด้านหนึ่งของเหรียญ คือ เรื่องของตัวบุคคล เป็นเรื่องของการสร้างจิตสำนึกในเรื่องคุณธรรม และจริยธรรม ธรรมนูญฯ เน้นการวางระบบเพื่อควบคุมให้คนไม่ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ไม่ดี และให้ทำตามมาตรฐานที่ดี แต่จริยธรรมจะลึกกว่านั้น เน้นการปลูกฝังจิตสำนึก ต้องไม่ประพฤติมิชอบ และต้องประพฤติชอบทั้งสองเรื่องหรือสองด้านของเหรียญจะต้องไปด้วยกันจึงจะยั่งยืน

สันถวันท์ พยาเลียง (2552, หน้า 5) ได้สรุปความหมายของธรรมนูญฯ หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจ และสังคมเพื่อการพัฒนาของประเทศโดยมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนของสังคม คือภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และให้มีการสนับสนุนซึ่งกัน และกันอย่างสร้างสรรค์ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจสังคม การเมืองอย่างสมดุลส่งผลให้สังคมดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติตลอด จนมีการใช้อำนาจในการพัฒนาประเทศชาติให้เป็นไปอย่างมั่นคง ยั่งยืน และมีเสถียรภาพ

ถวิลวดี บุรีกุล (2545, หน้า 3) ได้ให้ความหมายของธรรมนูญฯ ว่าเป็นเป็นเรื่องของหลักการบริหารแนวใหม่ที่มุ่งเน้นหลักการ โดยมีใช้เป็นรูปแบบทฤษฎีการบริหารงาน แต่เป็นหลักการทำงาน ซึ่งหากมีการนำมาใช้เพื่อการบริหารงานแล้วจะเกิดความเชื่อมั่นว่าจะนำผลมาซึ่งผลลัพธ์ที่ดีที่สุด คือ ความสุจริต ความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ตั้งมั่นอยู่บนหลักการบริหาร

ที่เที่ยงธรรม โปร่งใสตรวจสอบได้ มีจิตสำนึกในการทำงาน มีความรับผิดชอบในสิ่งที่ได้กระทำ พร้อมตอบคำถามหรือตอบสนองต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และพร้อมรับผิดชอบ มีศีลธรรม จริยธรรม ในการทำงาน คำนึงถึงการมีส่วนร่วมในการรับรู้ การตัดสินใจดำเนินการ และประเมินผลตลอดจน ร่วมกันรับผลจากการตัดสินใจ

คุณดาว จิตใส (2554, หน้า 16) ได้ให้ทัศนะว่า ธรรมนูญฉบับใหม่ หมายถึง การปฏิรูป การบริหารการปกครองประเทศให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และการกระตุ้น และเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกฝ่าย ทุกระดับ ร่วมกันพัฒนาประเทศ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครอง ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า เพื่อให้ประเทศ มีพื้นฐานระบอบประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง มีความชอบธรรมของกฎหมาย มีเสถียรภาพ มีโครงสร้าง และกระบวนการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ อันนำไปสู่ การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน

ปुरुณัญญาดา กาศย์คุ้ม (2555, หน้า 16) ได้ให้ความหมายธรรมนูญฉบับใหม่ ว่าเป็นการบริหาร จัดการที่ดีสร้างความเป็นธรรมต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เกิดประสิทธิภาพเน้นการเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ ของสังคมให้มีการสนับสนุนซึ่งกัน และกัน ความเป็นธรรมทั้งในด้านความคิด และด้าน การปฏิบัติงาน มีจุดมุ่งหมายเดียวกันมีความเสมอภาค รับผิดชอบต่อ โปร่งใสตรวจสอบได้ คำนึงถึง ประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก อันจะเป็นหลักในการขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ มีความมั่นคง มีการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

จากความหมายที่กล่าวมาผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักธรรมนูญฉบับใหม่ หมายถึง หลักการ บริหารงานที่มุ่งเน้นหลักการทำงานที่เป็นการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น ใช้อำนาจ ทางการบริหารในการส่งเสริม และดำเนินภารกิจ บริหารทรัพยากรเพื่อการพัฒนา ควบคุมดูแลให้ เป็นไปตามหลักความถูกต้องเป็นธรรม และเป็นกระบวนการสำหรับผู้บริหารที่ใช้เป็นช่องทางใน การบริหารกิจกรรมทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยดำเนินการตามหลัก นิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความคุ้มค่า เพื่อสร้าง ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ และเพื่อให้ได้รับการยอมรับจาก ทุกภาคส่วน

องค์ประกอบของหลักธรรมนูญฉบับใหม่

องค์ประกอบของธรรมนูญฉบับใหม่เป็นเรื่องเกี่ยวกับกรอบ เป้าหมายวัตถุประสงค์ แนวทาง หรือวิธีปฏิบัติ ซึ่งหลักธรรมนูญฉบับใหม่ในแต่ละหลักประกอบด้วยหลักย่อย ๆ หลายหลัก ตามแนวคิด ของ แต่ละบุคคล หน่วยงาน และองค์กร ดังนี้

Worldbank (1992) ได้กำหนดหลักการ/แนวทางในการวัดระดับคุณภาพกำกับ ดูแลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองในประเทศต่าง ๆ ครอบคลุม 6 มิติ ดังต่อไปนี้

1. การมีสิทธิมีเสียงของประชาชน และภาระรับผิดชอบ (Voice and accountability) หมายถึง การที่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตั้งรัฐบาลด้วยตนเอง รวมถึงการมีเสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็นของบุคคล และสื่อมวลชน ตลอดจนเสรีภาพในการชุมนุม
 2. ความมีเสถียรภาพทางการเมือง และปราศจากความรุนแรง (Political stability and absence of violence) หมายถึง โอกาสความเป็นไปได้ที่รัฐบาลจะไร้เสถียรภาพหรือถูกโค่นล้มโดยอาศัยวิธีการต่าง ๆ ที่ไม่เป็นไปตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ เช่น การใช้ความรุนแรงทางการเมือง และการก่อการร้าย เป็นต้น
 3. ประสิทธิภาพของรัฐบาล (Government effectiveness) ได้แก่ การให้บริการ และความสามารถของข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตลอดจนระดับความเป็นอิสระจากการแทรกแซงทางการเมือง รวมถึงคุณภาพของการกำหนดนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ ความมุ่งมั่นจริงจังของรัฐบาลที่มีต่อนโยบายดังกล่าว
 4. คุณภาพของมาตรการควบคุม (Regulatory quality) หมายถึง ชีตความสามารถของรัฐบาลในการกำหนดนโยบาย และออกมาตรการควบคุม รวมถึงการบังคับใช้นโยบาย และมาตรการดังกล่าวให้เป็นไปอย่างเหมาะสม และเอื้อต่อการส่งเสริมให้ภาคเอกชนสามารถพัฒนาได้
 5. นิติธรรม (Rule of law) หมายถึง ระดับของการที่บุคคลที่ฝ่ายต่าง ๆ มีความมั่นใจ และยอมรับปฏิบัติตามกฏกติกาในการอยู่ร่วมกันของสังคม โดยเฉพาะคุณภาพของการบังคับให้ปฏิบัติตามเงื่อนไข สัญญาการตรวจ และการอำนวยความยุติธรรม รวมถึง โอกาส ความเป็นไปได้ที่จะเกิดอาชญากรรม และความรุนแรง
 6. การควบคุม ปัญหาทุจริต ประพฤติมิชอบ (Control of corruption) ครอบคลุมในเรื่องเกี่ยวกับการใช้อำนาจรัฐเพื่อประโยชน์ส่วนตัว ทั้งในรูปแบบของการทุจริต ประพฤติมิชอบเพียงเล็กน้อยหรือขนาดใหญ่ รวมถึงการเข้าครอบครองรัฐโดยชนชั้นนำทางการเมือง และนักธุรกิจเอกชนที่มุ่งเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์
- สำนักนายกรัฐมนตรี (2542, หน้า 15) ได้กำหนดหลักพื้นฐานของการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี 6 ด้าน ดังนี้
1. ด้านหลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัย และเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจ หรืออำนาจของตัวบุคคล

2. ด้านหลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยบรรจงให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริ่งใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัยประกอบอาชีพสุจริตเป็นนิสัยประจำชาติ

3. ด้านหลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกัน และกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

4. ด้านหลักความร่วมมือ ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ

5. ด้านหลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

6. ด้านหลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เป็นประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยบรรจงให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กำหนดหลักธรรมาภิบาล 6 ด้าน ในคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิဒิบบุคคล ดังนี้

1. ด้านหลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ถูกต้อง และเป็นธรรม ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคม และสมาชิกโดยมีการยอมรับในการปฏิบัติร่วมกัน

2. ด้านหลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดถือความถูกต้อง ดีงาม มีความชอบธรรมในการใช้อำนาจ โดยยึดหลักในการปฏิบัติตามหลักศีลธรรม

3. ด้านหลักความโปร่งใส ได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา รวดเร็ว ถูกต้อง ไม่บิดเบือนข้อมูลหรือปิดบังในบางส่วน สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้

4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในการรับรู้ การร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และร่วมในการรับผิดชอบในการกระทำต่าง ๆ

5. ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ ได้แก่ การรับผิดชอบต่อสิ่งที่ได้กระทำในกิจกรรมต่าง ๆ หรือผลที่เกิดจากการกระทำ ทั้งในความคิดความชอบ และความบกพร่องในหน้าที่การงานที่รับผิดชอบต่อพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขได้อย่างทันที่

6. ด้านหลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการ และการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด เกิดความคุ้มค่า คุ่มเงิน คุ่มเวลา และคุ่มแรงงาน

สถาบันพระปกเกล้า (2546, หน้า 8-13) ได้ดำเนินการจัดทำดัชนีวัดผลการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล ดังนี้

1. ด้านหลักนิติธรรม ได้แก่ หลักการสำคัญอันเป็นสาระสำคัญของ “หลักนิติธรรม” ประกอบด้วย 7 หลักการ คือ หลักการแบ่งแยกอำนาจ หลักการคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ หลักความชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายตุลาการ และฝ่ายปกครอง ความชอบด้วยกฎหมายในทางเนื้อหา หลักความเป็นอิสระของผู้พิพากษา หลัก “ไม่มีความผิด และไม่มีความโทษ โดยไม่มีกฎหมาย” และหลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ

2. ด้านหลักคุณธรรม ได้แก่ หลักสำคัญ 3 หลักการ คือ หน่วยงานปลอดการทุจริต หน่วยงานปลอดจากการทำผิดวินัย และหน่วยงานปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพนิยม และจรรยาบรรณ

3. ด้านหลักความโปร่งใส ได้แก่ หลักการย่อย 4 หลักการ คือ หน่วยงานมีความโปร่งใส ด้านโครงสร้าง หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการให้ข้อมูล หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการให้โทษ หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการเปิดเผยข้อมูล

4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการ ซึ่งประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะ และเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณา กำหนดนโยบาย และการตัดสินใจของรัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด กล่าวคือ เป็นการสื่อสารสองทาง ทั้งอย่างเป็นทางการ และไม่เป็นการ ซึ่งประกอบไปด้วยการแบ่งสรรข้อมูลร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคมระดับการให้ข้อมูล เป็นระดับต่ำสุด และเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วางแผนโครงการกับประชาชน เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชนเกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้วางแผนโครงการ และยังเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้องกับใด ๆ เช่น

การแถลงข่าว การแจกข่าว การแสดงนิทรรศการ และการทำหนังสือพิมพ์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ

5. ด้านหลักความรับผิดชอบ ได้แก่ ความรับผิดชอบในผลงาน หรือปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งการตอบสนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ เป็นเรื่องของความพร้อมที่จะรับผิดชอบ ความพร้อมที่จะถูกตรวจสอบได้ โดยในแง่มุมมองของการปฏิบัติถือว่าสำนึกรับผิดชอบเป็นคุณสมบัติหรือทักษะที่บุคคลพึงแสดงออกเพื่อเป็นเครื่องชี้ว่า ได้ยอมรับในภารกิจที่ได้รับมอบหมาย และนำไปปฏิบัติด้วยความรับผิดชอบ

6. ด้านหลักความคุ้มค่า ได้แก่ หลักการนี้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมในการบริหารจัดการ และการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด สิ่งเหล่านี้เป็นผลในการปฏิบัติอันเกิดจากการใช้หลักธรรมาภิบาลนั่นเอง

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2546, หน้า 15-16) กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาลของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 6 ด้าน ได้แก่

1. ด้านหลักนิติธรรม ได้แก่ กฎหมาย และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่มีความเป็นธรรมสามารถปกป้องคนดี และสังคมคนไม่ดีได้ มีการปฏิรูปกฎหมายอย่างสม่ำเสมอให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป การดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมเป็นไป การดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใส ตรวจสอบได้ และได้การยอมรับจากประชาชน ประชาชนตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพ หน้าที่ของตนเอง เข้าใจกฎเกณฑ์ต่าง ๆ มีส่วนร่วมในกรณีต่าง ๆ

2. ด้านหลักคุณธรรม ได้แก่ การร้องเรียนร้องทุกข์ในการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ทั้งในและนอกองค์กรลดลง คุณภาพชีวิตของคนในสังคมดีขึ้น มีการบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด สังคมมีเสถียรภาพ อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขด้วยความมีระเบียบวินัย

3. ด้านหลักความโปร่งใส ได้แก่ มีการสำรวจความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ จำนวนเรื่องกล่าวหา ร้องเรียน หรือสอบสวนเจ้าหน้าที่ของรัฐลดลง และมีเกณฑ์ในการใช้ดุลยพินิจของส่วนราชการมีความชัดเจนเป็นที่ยอมรับ มีตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรม และเปิดเผยต่อสาธารณะ การดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใส ตรวจสอบได้ และได้รับการยอมรับจากประชาชน

4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ ความสัมฤทธิ์ผลของโครงการต่าง ๆ รวมถึงการประหยัดงบประมาณ ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ได้รับผลกระทบ จำนวนผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นหรือจำนวนข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นของประชาชนในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ รวมถึงคุณภาพของการเข้ามามีส่วนร่วม

5. ด้านหลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การได้รับการยอมรับ และความพอใจจากผู้รับบริการ และผู้เกี่ยวข้อง การบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของงานที่ปฏิบัติ คุณภาพของงานทั้งด้าน ปริมาณ ความถูกต้อง ครบถ้วน รวมทั้งจำนวนความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน และ จำนวนการร้องเรียนหรือการกล่าวหาที่ได้รับ

6. ด้านหลักความคุ้มค่า ได้แก่ ความพึงพอใจของผู้รับบริการ ความมีประสิทธิภาพ และ ประสิทธิภาพ ทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพ

วิวน ตะนะ (2554, หน้า 25-26) ได้สรุปความหมายของหลักการของธรรมาภิบาล ได้ดังนี้

1. ด้านหลักนิติธรรม หมายถึง การมีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่เป็นธรรมกับทุกฝ่าย บังคับ ใช้อย่างเสมอภาค และไม่เลือกปฏิบัติ โดยปฏิบัติให้เป็นไปตามกรอบของกฎหมายไม่ให้ใช้ไป แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ มีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับอารยประเทศ มีกรอบการปฏิบัติที่ เคารพสิทธิ และเสรีภาพของประชาชน

2. ด้านหลักคุณธรรม หมายถึง การทำงานอย่างสุจริต ไม่ทำผิดวินัยของวิชาชีพ มีความยุติธรรมไม่ละเมิดจริยธรรมหรือธรรมเนียมปฏิบัติ ภายใต้กรอบของกฎหมาย กฎ ระเบียบ คำสั่งข้อบังคับขององค์การ

3. ด้านหลักความโปร่งใส หมายถึง มีความโปร่งใสเกี่ยวกับการบริหารงานทุกด้าน ทุกขั้นตอนมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการทำงาน สามารถตรวจสอบความถูกต้องจากทุกฝ่ายได้

4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการสื่อสารระหว่างรัฐ และประชาชน เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจในการบริหารงาน รวมถึงการจัดสรรทรัพยากรทั้ง ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ที่ส่งผลต่อสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน เพื่อให้รัฐนำไป ประกอบการตัดสินใจกำหนดนโยบาย การให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ และ รวมถึงการควบคุมการดำเนินงาน

5. ด้านหลักความรับผิดชอบ หมายถึง หลักการที่ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เปิดโอกาสให้ตรวจสอบเพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสาธารณะ ยอมรับผลที่เกิดจากการทำงาน ของตน หน่วยงาน และองค์การ

6. ด้านหลักความคุ้มค่า หมายถึง ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยคำนึงถึงประโยชน์ สูงสุดต่อส่วนรวม ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีความสามารถ เพื่อการแข่งขันรวมถึงการป้องกันรักษาสภาพแวดล้อมอย่างยั่งยืน

จากองค์ประกอบธรรมาภิบาลตามแนวคิดของบุคคล หน่วยงาน และองค์การต่าง ๆ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ด้านหลักนิติธรรม ได้แก่ หลักในการใช้กฎหมาย กติกาต่าง ๆ รวมถึงกฎหมายระเบียบวินัย หรือข้อบังคับต่าง ๆ โดยใช้กฎหมายหรืออำนาจอย่างชอบธรรม และต้องมีความยุติธรรม ความเสมอภาค ความเป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของประชาชน

2. ด้านหลักคุณธรรม ได้แก่ ผู้ปฏิบัติจะต้องยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณ มีความสุจริตซื่อสัตย์สุจริต และถูกต้อง และต้องปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างแก่ประชาชน บริหารกิจการงานอย่างตรงไปตรงมา และรายงานผลการดำเนินงานอย่างถูกต้อง

3. ด้านหลักความโปร่งใส ได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา และสามารถตรวจสอบได้ แนวทางการปฏิบัติตามหลักความโปร่งใส คือ ผู้ปฏิบัติจะต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร และให้สังคมมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ จะต้องดำเนินงานต่าง ๆ อย่างตรงไปตรงมาอย่างเปิดเผย และเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ ผู้บริหารต้องมีความสุจริตใจในการบริหารงานดำเนินงานต่าง ๆ ด้วยความโปร่งใส ใฝ่หาความจริง และกัน ไม่ปิดบังอำพราง และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมตัดสินใจด้วย

4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานได้ร่วมรับรู้ สามารถแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจในการปฏิบัติงาน และมีส่วนร่วมในกระบวนการตรวจสอบการทำงานต่าง ๆ การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมทำให้เกิดความสามัคคี มีความผูกพันกับองค์กร ซึ่งเป็นพลังให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ด้านหลักความรับผิดชอบ ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ และการกระทำของตน ยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานที่เป็นทั้งข้อดี และข้อเสีย ต้องดำเนินงานคิดถึงคำนึงถึงประโยชน์ส่วนร่วม และสามารถตรวจสอบได้

6. ด้านหลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัด หมุนเวียนใช้ และสร้างทดแทนใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ และให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม รวมทั้งรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้ยั่งยืน มีการรายงานผลการทำงาน และแสดงประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรต่อสาธารณะต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพ และประสิทธิผล คำนึงถึงผลระยะยาว และเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีความเข้าใจอย่างดีในเรื่องประสิทธิภาพ และความคุ้มค่าของโครงการ และพัฒนาความสามารถของเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง

หลักการของธรรมาภิบาล

จากองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลจะต้องประกอบด้วยด้านหลัก 6 ด้าน ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี

พ.ศ. 2546 โดยเน้นการกำหนดเป็นกรอบแนวทางให้แก่หน่วยงานราชการถือปฏิบัติ ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. ด้านหลักนิติธรรม พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ. 2546 หมายถึง การตรากฎหมายที่ถูกต้องเป็นธรรม การบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย การกำหนดกฎหมาย กำหนดคดี และการปฏิบัติตามกฎหมาย กติกาที่ตกลงกันไว้ อย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ ความยุติธรรมของสมาชิก กระบวนการเสนอร่างกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ต่าง ๆ เป็นไปด้วยความชอบธรรม เนื้อหาของกฎหมายมีความทันสมัย เป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้นต้องไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญบังคับใช้กับทุกคนอย่างเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ และไม่ขัดแย้งกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบที่ใช้ในการบริหารงานร่วมกันในภาครัฐ เช่น กฎหมาย กฎ ระเบียบที่ใช้ในการบริหารงบประมาณ พัสดุ และบริหารงานบุคคล ื่อต่อการบริหารที่คล่องตัว และรับผิดชอบต่อผลงาน และประชาชนแต่ละองค์การกติกากที่ใช้ในการบริหารงานภายใน เช่น การมาทำงานหรือเข้าประชุมให้ตรงเวลา การให้บริการประชาชนอย่างเสมอภาคกัน รวมถึงข้อตกลงในการสับเปลี่ยนหน้าที่ภายในองค์กร (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2546, หน้า 15)

มีหน่วยงาน องค์กร และบุคคลต่าง ๆ ได้ให้ทัศนะด้านหลักนิติธรรมไว้เป็นจำนวนมาก เช่น

World Bank (1992) ให้ทัศนะด้านหลักนิติธรรมว่า หมายถึง ระดับของการที่บุคคลฝ่ายต่าง ๆ มีความมั่นใจ และยอมรับปฏิบัติตามกฎหมาย กติกาในการอยู่ร่วมกันของสังคม โดยเฉพาะคุณภาพของการบังคับให้ปฏิบัติตามเงื่อนไข สัญญา การตรวจ และการอำนวยความสะดวก รวมถึงโอกาสความเป็นไปได้ที่จะเกิดอาชญากรรม และความรุนแรง

สำนักนายกฤษฎมนตรี (2542, หน้า 10) ได้ให้ทัศนะด้านหลักนิติธรรมว่า หมายถึง การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัย และเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

สำนักคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 89) ได้ให้ทัศนะด้านหลักนิติธรรมว่า หมายถึง การใช้อำนาจของกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับในการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีกรอบ และเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

1. กรอบการพิจารณา

- 1.1 สิทธิของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- 1.2 เนื้อหาของกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ
- 1.3 ผู้ใช้อำนาจ
2. เกณฑ์การพิจารณา
 - 2.1 การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิ และการใช้สิทธิ
 - 2.2 กิจกรรมการส่งเสริมพัฒนาความรู้ กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ
 - 2.3 การศึกษาทบทวน กฎ ระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงาน
 - 2.4 ความเท่าเทียมกันของการบังคับใช้ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คุณป็นิจ

ในการปฏิบัติงาน

- 2.5 การพัฒนาคุณภาพบุคลากรในการใช้อำนาจกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ
- 2.6 ความเป็นอิสระของผู้ทำหน้าที่วินิจฉัย
- 2.7 กระบวนการพิจารณาความผิด และการกำหนดโทษ

กฤษีดา เสนุกุล (2554, หน้า 137-138) ได้ให้ทัศนะ และสรุปองค์ประกอบด้านหลักนิติธรรม ได้แก่ การส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติราชการทำหน้าที่ โดยมีการคำนึงถึงกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด และเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่ายต่าง ๆ ประกอบด้วย 6 ตัวชี้วัด คือ

1. สถาบันมีการชี้แจงให้ท่านเข้าใจในบทบาท และหน้าที่ของตนตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของสถาบัน
2. สถาบันมีการดำเนินการเพื่อส่งเสริมให้ท่านหน้าที่โดยยึดหลักนิติธรรม
3. สถาบันมีการออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของสถาบันให้ทันสมัย และสอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน
4. สถาบันมีการประชาสัมพันธ์กฎ ระเบียบ และข้อบังคับของสถาบันให้ท่านทราบ
5. สถาบันมีการดำเนินการส่งเสริมให้ท่านทำงานด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
6. สถาบันมีระบบให้ท่านสามารถร้องทุกข์ต่อกรรมการอุทธรณ์ร้องทุกข์ได้เมื่อไม่ได้รับความเป็นธรรมจากผู้บังคับบัญชา

วิวน ตะนะ (2554, หน้า 25-26) ได้ให้ทัศนะด้านหลักนิติธรรมว่า หมายถึง การมีกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เป็นธรรมกับทุกฝ่าย บังคับใช้อย่างเสมอภาค และไม่เลือกปฏิบัติ ดูแลการปฏิบัติให้เป็นไปตามกรอบของกฎหมายไม่ให้อำนาจกฎหมายไปแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

มีการปรับปรุงให้ทันสมัยสอดคล้องกับอารยประเทศ มีกรอบการปฏิบัติที่เคารพสิทธิ และเสรีภาพของประชาชน

สรุปด้านหลักนิติธรรม หมายถึง การบริหารงาน โดยยึดกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ใช้อำนาจของกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับด้วยความยุติธรรมคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของบุคคลอย่างเท่าเทียมกัน ปฏิบัติตนอยู่ในกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เป็นแบบอย่างที่ดี สามารถชี้แจง แนะนำแนวทางให้บุคลากรปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับขององค์กรได้

2. ด้านหลักคุณธรรม พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ.2546 กล่าวถึงการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมว่าเป็นการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อม ๆ กัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัยประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ ประชาชนแต่ละคนทำหน้าที่อย่างถูกต้อง เลือกทำงานที่สุจริต และเป็นประโยชน์ต่อสังคม ต่อส่วนรวม ปฏิบัติตามกฎหมาย และเป็นพลเมืองดี คือ ถือปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ได้แก่ สังฆะ (การรักษาความสัตย์) ทมะ (การรู้จักข่มในตนเอง) ขันติ (การอดทน อดกลั้น และอดออม) และจาคะ (การรู้จักระงับความชั่ว ความทุจริต) ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าพระราชทานแก่คนไทยทุกคนในโอกาสครบ 200 ปี กรุงรัตนโกสินทร์ (ปี พ.ศ. 2525) ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่ประชาชนด้วย ผู้แทนประชาชนที่เข้าไปบริหารราชการต่อเข้าสู่หน้าที่ด้วยความชอบธรรม ทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายการเมือง และฝ่ายประจำ จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานทางคุณธรรม และจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา 77 เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งจัดระบบงานที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน และปฏิบัติตามข้อบังคับ ก.พ. ว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการ พลเรือน พ.ศ. 2537 คือ มีจรรยาบรรณต่อตนเอง ต่อหน่วยงาน ต่อผู้ร่วมงาน และต่อประชาชน และสังคม (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2546, หน้า 15)

มีหน่วยงาน องค์กร และบุคคลต่าง ๆ ได้ให้ทัศนะด้านหลักคุณธรรมไว้เป็นจำนวนมาก เช่น

กระทรวงมหาดไทย ได้เสนอด้านหลักคุณธรรมตามหลักธรรมาภิบาลในเรื่องความอดทน อดกลั้น (Tolerance) และการยอมรับ (Acceptance) ต่อทัศนะที่หลากหลาย (Diverse perspectives) รวมทั้งต้องยุติข้อขัดแย้งด้วยเหตุผล หากจุดร่วมที่ทุกฝ่ายยอมรับร่วมกันได้ (สุดจิต นิमितกุล, 2543, หน้า 13-24)

พระธรรมปิฎก (2542, หน้า 18) กล่าวว่า คุณธรรมคือ คุณสมบัติที่เสริมสร้างจิตใจให้ดีงามเป็นจิตใจที่สูง ประณีต และประเสริฐ เช่น ความรัก ความเมตตา ความสงสารอยากให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ความยินดี การวางตัวเป็นกลาง ความมีน้ำใจ ความเสียสละ ความกตัญญูแก่เวทิต่าง ความละเอียด และกลัวบาป ความเคารพบนอบ และความสุภาพอ่อนโยน

ทิพาวดี เมฆสุวรรณ (2543, หน้า 10-11) ได้ให้ทัศนะด้านหลักคุณธรรมว่า ต้องยึดคุณธรรมตัวเองเป็นหลัก เสร็จแล้วกลไกต่าง ๆ ที่จะเป็นตัวคนอำนาจมีอยู่แล้วเราต้องเริ่มจากรักษาสิทธิ และหน้าที่ของเรา ต้องมีความฉลาดในการใช้อำนาจของเรา

สรุปด้านหลักคุณธรรม หมายถึง การยึดคุณธรรมยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุน ให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยันอดทน มีระเบียบวินัย ประกอบวิชาชีพสุจริตจนเป็นนิสัย

3. ด้านหลักความโปร่งใส พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ. 2546 กล่าวถึงหลักความ โปร่งใสว่า หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกัน และกันของคนในชาติโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกองค์กรให้มีความโปร่งใส ประชาชนมีอิสระในการสื่อสาร สื่อมวลชนสามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่ และมีจริยธรรม มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องได้ การตัดสินใจ และการปฏิบัติงานของรัฐต้องมีความ โปร่งใส เรื่องนี้เป็นประเด็นสำคัญในการตัดสินใจลงทุนที่เหมาะสมของภาครัฐกิจ ข้อมูลข่าวสารของภาครัฐจะช่วยให้ภาครัฐกิจเอกชน และประชาชนตัดสินใจได้ถูกต้อง และประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานของภาครัฐได้ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ช่วยให้ประชาชนมีโอกาส ในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการของภาครัฐ เพื่อที่ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็น และใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องกับความเป็นจริง อันเป็นการส่งเสริมให้มีความเป็นรัฐบาลโดยประชาชนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2532 กำหนดให้ทุกหน่วยงานของรัฐกำหนด ขั้นตอน และระยะเวลาการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชน และภายในองค์กรต้องมีความ โปร่งใสในการตัดสินใจ ในการบริหารงาน เงิน คน มีการสื่อสารที่ดีภายในหน่วยงานด้วย เช่น มีการกระจายข่าวรายวัน หรือรายสัปดาห์เพื่อให้สมาชิกในองค์กรได้รับทราบความเคลื่อนไหวในองค์กร (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2546 หน้า 15-16)

มีหน่วยงาน องค์กร และบุคคลต่าง ๆ ได้ให้ทัศนะด้านหลักความ โปร่งใสไว้เป็นจำนวนมาก เช่น

สำนักนายกรัฐมนตรี (2542, หน้า 10) ได้ให้ทัศนะด้านหลักความโปร่งใสว่า คือการสร้าง ความไว้วางใจซึ่งกัน และกันของคนในชาติโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการ มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา ด้วยภาษาที่เข้าใจ ง่ายประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบ ความถูกต้องชัดเจนได้

เกษม วัฒนชัย (2543, หน้า 4) ได้ให้ทัศนะด้านหลักความโปร่งใสว่า หมายถึง การออกแบบระบบ และกระบวนการบริหารทุกขั้นตอนจะต้องยึดหลักความโปร่งใส อธิบายด้วย เหตุผล และมีหลักฐานกำกับ

บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี (2544, หน้า 51) ได้ให้ทัศนะด้านหลักความโปร่งใส ว่า หมายถึง การพิจารณาเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกระบวนการทำงาน กฎเกณฑ์ กติกา และ ความตั้งใจจริงในการบริหารงานของรัฐ มีความเป็นอิสระในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสู่ประชาชน อย่างทั่วถึง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 59) ได้ให้ทัศนะด้านหลัก ความโปร่งใสว่า หมายถึงการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา ชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย และสามารถเข้าถึง ข้อมูลข่าวสารอันไม่ต้องห้ามตามกฎหมายได้อย่างเสรี โดยประชาชนสามารถรู้ทุกขั้นตอนใน การดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ และสามารถตรวจสอบได้

วิวน ตะนะ (2554, หน้า 25-26) ได้ให้ทัศนะด้านหลักความโปร่งใสว่า หมายถึง มีความโปร่งใสเกี่ยวกับการบริหารงานทุกด้านทุกขั้นตอน มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ การทำงานเพื่อตรวจสอบความถูกต้องจากทุกฝ่าย

สรุปด้านความโปร่งใส หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกัน และกันของคนในองค์กร มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชน เข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนในการบริหาร จัดการมีส่วนร่วมในการรับรู้สภาพการณ์ และปัญหาทุกเรื่องอย่างโปร่งใสไม่ปิดบัง

4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการ บ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ. 2546 หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอ ความเห็นในการตัดสินใจ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2546, หน้า 16)

มีหน่วยงาน องค์กร และบุคคลต่าง ๆ ได้ให้ทัศนะด้านหลักการมีส่วนร่วมไว้เป็น จำนวนมาก เช่น

สำนักนายกรัฐมนตรี (2542, หน้า 10) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 มีหลักพื้นฐานของการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี ด้านหลักการมีส่วนร่วมได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ

สถาบันพระปกเกล้า (2546, หน้า 11) ได้ให้ทัศนะด้านหลักการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการซึ่งประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะ และเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบาย และการตัดสินใจของรัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด กล่าวคือ เป็นการสื่อสารสองทางทั้งอย่างเป็นทางการ และไม่เป็นการ ซึ่งประกอบไปด้วย การแบ่งสรรข้อมูลร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม ระดับการให้ข้อมูลเป็นระดับต่ำสุด และเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วางแผน โครงการกับประชาชน เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชนเกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้วางแผน โครงการ และยังเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้องใด ๆ เช่น การแถลงข่าว การแจกข่าว การแสดงนิทรรศการ และการทำหนังสือพิมพ์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ

วิวน ตะนะ (2554, หน้า 25-26) ได้ให้ทัศนะด้านหลักการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง กระบวนการสื่อสารสองทางระหว่างรัฐ และประชาชน เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจ การบริหารงาน รวมถึงการจัดสรรทรัพยากรทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน เพื่อให้รัฐนำไปประกอบการตัดสินใจระดับนโยบาย การให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติรวมถึง การควบคุมการดำเนินงาน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 22) ได้ให้ทัศนะด้านการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน รวมทั้งเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะร่วมเสนอปัญหา ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องร่วมคิดแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และการดำเนินงานร่วม ตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ต้องมีความพยายามในการแสวงหาฉันทามติหรือข้อตกลงร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจะต้องไม่มีข้อคัดค้านที่หาข้อยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ

สรุปด้านหลักการมีส่วนร่วม หมายถึง กำหนดให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมจัดทำแผนปฏิบัติการ และร่วมพัฒนา รับฟังข้อเสนอแนะต่อผลการดำเนินงาน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบผลการดำเนินงานได้

5. ด้านหลักความรับผิดชอบ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ. 2546 กล่าวถึงด้านหลักความรับผิดชอบว่า หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณสุขของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลดี ผลเสียจากการกระทำของตน ประชาชนรู้ และเข้าใจในการใช้สิทธิเสรีภาพ และปฏิบัติหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ และกระจายอำนาจการตัดสินใจลงสู่ระดับล่าง เพื่อให้ความรับผิดชอบในทุกระดับมีความชัดเจน และธรรมาภิบาลให้ประชาชนรับผิดชอบด้วย (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2546, หน้า 16)

มีหน่วยงาน องค์กร และบุคคลต่าง ๆ ได้ให้ทัศนะด้านหลักความรับผิดชอบไว้เป็นจำนวนมาก เช่น

สำนักนายกรัฐมนตรี (2542, หน้า 15) ได้ให้ทัศนะด้านหลักความรับผิดชอบว่า หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณสุขของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

สุรพล พุฒคำ (2544, หน้า 56) ได้ให้ทัศนะด้านหลักความรับผิดชอบว่า หมายถึง การที่ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามาเกี่ยวข้องกับงานที่ตนรับผิดชอบ ทั้งด้านกายและจิตใจเพื่อให้คนทำงานเกิดความพึงพอใจในงานที่ตนรับผิดชอบ และพร้อมที่จะดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

สถาบันพระปกเกล้า (2546, หน้า 12) ได้ให้ทัศนะด้านหลักความรับผิดชอบว่า หมายถึง ความรับผิดชอบในผลงาน หรือปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งการตอบสนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ เป็นเรื่องของความพร้อมที่จะรับผิดชอบต่อความพร้อมที่จะตรวจสอบได้ โดยในแง่มุมมองของการปฏิบัติถือว่า สำคัญรับผิดชอบเป็นคุณสมบัติหรือทักษะที่บุคคลพึงแสดงออก เพื่อเป็นเครื่องชี้ว่าได้ยอมรับในภารกิจที่ได้รับมอบหมาย และนำไปปฏิบัติด้วยความรับผิดชอบ

วิวน ตะนะ (2554, หน้า 25-26) ได้ให้ทัศนะด้านหลักความรับผิดชอบว่า หมายถึง หลักการที่ภาครัฐ เอกชน ประชาชนเปิดโอกาสให้ตรวจสอบเพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อ สาธารณะ ยอมรับผลที่เกิดจากการทำงานของตน และองค์กร

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2555, หน้า 21) ได้ให้ทัศนะด้านหลัก ความรับผิดชอบว่า หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องสามารถตอบคำถาม และชี้แจงได้เมื่อมี ข้อสงสัย รวมทั้งต้องมีการจัดวางระบบการรายงานความก้าวหน้า และผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่ กำหนดไว้ต่อสาธารณะเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ และการให้คุณให้โทษตลอดจนมี การจัดเตรียมระบบการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหา และผลกระทบใด ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น

สรุปด้านหลักความรับผิดชอบ หมายถึง การมีการจัดโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน ครบถ้วนกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ เป้าหมายในการปฏิบัติงาน มีการรายงานความก้าวหน้า และรายงานผลสัมฤทธิ์ สามารถชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย สามารถยอมรับผลที่เกิดขึ้นจาก การตัดสินใจทั้งผลดี และผลเสีย นำผลการประเมินไปปรับปรุงการบริหารงาน

6. ด้านหลักความคุ้มค่า พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการ บ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ. 2546 มีความหมายว่า การบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประโยชน์ส่วนรวม โดยตรงรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของ อย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้ สมบูรณ์ยั่งยืน การใช้ทรัพยากรต้องใช้อย่างประหยัด มีการหมุนเวียนใช้ สร้างทดแทนใหม่ลด การเกิดมลภาวะทั้งในดินในน้ำ และบนอากาศ เพื่อการส่งทอดทรัพยากรที่สมบูรณ์ให้คนรุ่นถัดไป ทุกหน่วยงานจะต้องใช้งบประมาณอย่างประหยัด มีรายงานผลการทำงาน และแสดงต่อสาธารณะ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีความเข้าใจอย่างดีในเรื่องประสิทธิภาพ และความคุ้มค่าของโครงการ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2546, หน้า 16)

มีหน่วยงาน องค์กร และบุคคลต่าง ๆ ได้ให้ทัศนะด้านหลักความคุ้มค่าไว้เป็น จำนวนมาก เช่น

สำนักนายกรัฐมนตรี (2542, หน้า 15) ได้ให้ทัศนะด้านหลักความคุ้มค่าว่า หมายถึง การบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เป็นประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยตรงรณรงค์ให้ คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขัน ได้ในเวทีโลก และรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ทิพาวดี เมฆสวรรค์ (2543, หน้า 11) ได้ให้ทัศนะด้านหลักความคุ้มค่าว่า หมายถึง การใช้ทรัพยากรตั้งแต่เวลา วัสดุ สิ่งของต่าง ๆ เงื่อนไขการใช้สมองอย่างคุ้มค่า เพื่อให้การบริหาร งบประมาณมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และไม่ทุจริต

เกษม วัฒนชัย (2543, หน้า 4) ได้ให้ทัศนะด้านหลักความคุ้มค่าว่า หมายถึง การทำกิจการใดต้องสร้างระบบคุณภาพมาตรฐาน (Quality and standard) ควบคู่กันไป มีการกำหนดมาตรฐานที่จะไปถึงการกำหนดวิธีปฏิบัติ และสร้างคู่มือปฏิบัติแล้วประเมินผลเป็นระยะ การบริหารจัดการทุกด้าน ต้องยึดหลักประหยัด และหลักประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรขององค์กรอย่างมีคุณค่าที่สุด

บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี (2544, หน้า 42) ได้ให้ทัศนะด้านหลักความคุ้มค่าว่า หมายถึง การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่รู้คุณค่าทรัพยากรของชาติ และบริหารงานด้วยความประหยัดมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาครัฐต้องให้บริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชน

สรุปด้านหลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัด หมุนเวียนใช้ และสร้างทดแทนใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ และให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า และรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน คำนึงถึงผลระยะยาว

ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนนับว่าเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญที่มีบทบาทที่สุดในสถานศึกษาคุณภาพของการศึกษา และความเจริญก้าวหน้าของสถานศึกษา ย่อมขึ้นอยู่กับสมรรถภาพในการบริหารงานจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนเป็นสำคัญ ซึ่งถ้าหากสามารถบริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาลครบถ้วนทั้ง 6 ด้าน ก็จะทำให้การปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความราบรื่น และประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการที่ได้ศึกษาหลักธรรมาภิบาลจะเห็นได้ว่า ธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นแนวคิด และแนวทางของการจัดการบริหารบ้านเมือง และสังคมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนบนพื้นฐานของความถูกต้องชอบธรรม โดยให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ โดยการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาลมาใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งในประเทศไทย เพราะหลักธรรมาภิบาลก็คือ การบริหารที่สามารถตรวจสอบได้ มีประสิทธิผล และเป็นระบบที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน มีการตรวจสอบได้ เรียกว่า ภาวะรับผิดชอบมีการกระจายอำนาจ ดังนั้นองค์กรใดไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชนหรือสถานศึกษาได้นำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในสังคมแล้ว จะส่งผลให้ประชาชนโดยรวม และสังคมไทยเติบโตด้วยความแข็งแกร่งสามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะช่วยให้ประเทศชาติมีความสุข และพัฒนาอย่างรวดเร็วต่อไป

การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

การจัดการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยการจัดการสอดคล้องกันระหว่างหน่วยงาน 3 ระดับ คือ ระดับกระทรวง ระดับกรม ระดับท้องถิ่น และระดับสถานศึกษา

ในแต่ละระดับต่างก็มีบทบาทอำนาจหน้าที่โดยเฉพาะ กล่าวคือ ระดับกระทรวงกำหนดนโยบาย ระดับกรมกำหนด มาตรฐาน การประเมินผลการจัดการ ระดับท้องถิ่นสนับสนุนทรัพยากร ประสานงานทุกระดับ ส่งเสริมสนับสนุนด้านต่าง ๆ แก่สถานศึกษา และระดับสถานศึกษา เป็นหน่วยงานจัดการศึกษาอย่างแท้จริง เพราะคุณภาพการศึกษาจะเป็นอย่างไรอยู่ที่การบริหารจัดการ ในระดับนี้

การบริหารจัดการในทุกระดับตามแนวโน้มในปัจจุบันจำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งเรียกโดยทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” (Good governance) ซึ่งเป็นระบบแนวทางการบริหารจัดการที่ได้รับการกล่าวถึงมากที่สุดในปัจจุบัน การบริหารจัดการศึกษาจำเป็นต้องดำเนินการตามหลักการหรือแนวทางธรรมาภิบาล จึงจะเป็นการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับแนวโน้มสภาพปัญหา และความต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ นำไปสู่ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลขององค์กรหรือหน่วยงาน และเป็นหลักประกันความสำเร็จในการบริหารจัดการ

ธรรมาภิบาล เป็นแนวทางการบริหารที่กำหนดไว้ในกฎหมาย และระเบียบแบบแผนในหลายระดับ เริ่มต้นตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 (บรรวรศักดิ์ อูวรรณ โน, 2542) ติดตามด้วยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และหน่วยงานระดับรองได้ประกาศหลักในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการ ในแวดวงการศึกษาที่กำหนดไว้ในการบริหารฐาน โรงเรียน (School based manage: SBM)

ธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการในสถานศึกษา

การนำ “ธรรมาภิบาล” มาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการเป็นสิ่งจำเป็น และมีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กรทุกประเภท ทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรธุรกิจ องค์กรทางการศึกษา หรือองค์กรทางสังคมต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะ “ธรรมาภิบาล” เป็นการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นการบริหารจัดการที่สร้างประโยชน์ และความเป็นธรรมต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองทั้งมวล เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปมากมาย และรวดเร็ว วัฒนธรรมประชาธิปไตย อุปถัมภ์ ทุนนิยม และอภิสิทธิ์ จึงยังคงอยู่ และรุนแรงขึ้น อีกทั้งเพราะขาดมาตรการทางจริยธรรม ความจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ที่เหมาะสมหลายประการ จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ในระดับการศึกษา มีความจำเป็นต้องนำ

“ธรรมาภิบาล” มาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาเนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลง และเคลื่อนไหวหลายประการ (ธีระ รุญเจริญ, 2547, หน้า 37-39)

ในการใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเหมาะสม และมีแนวทางการบริหารสอดคล้องกับหลักบริหารจัดการสถานศึกษา การบริหารงานจะต้องเป็นรูปแบบใหม่ เพราะประสิทธิภาพของการดำเนินงานของสถานศึกษาขึ้นอยู่กับผู้อำนวยการสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้ดำเนินการบริหารจัดการศึกษา โดยจำเป็นต้องจัดหาทรัพยากรวิชาการ และข้อมูลสารสนเทศ จัดการ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ประสาน และสร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ เพื่อทุกฝ่ายจะได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีคุณสมบัติที่เหมาะสมหลายอย่างสำหรับใช้ในการบริหารสถานศึกษา เช่น

1. มีคุณวุฒิด้านการบริหารจัดการศึกษา
2. มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ
3. ผ่านการศึกษอบรมในหลักสูตรที่องค์กรวิชาชีพรับรอง
4. มีมาตรฐานวิชาชีพ
5. มีคุณธรรม และจรรยาบรรณ

การนำธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จได้ดีมีเงื่อนไขดังต่อไปนี้

1. ให้ชุมชนมีส่วนร่วม
2. โปร่งใสในการดำเนินงาน พร้อมทั้งจะรับการตรวจสอบ
3. มุ่งประสิทธิภาพ และคำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนเป็นที่ตั้ง
4. ฟังตนเองเป็นหลัก
5. ทำงานด้วยความรับผิดชอบ
6. มีความอิสระในการดำเนินงาน
7. เน้นการบริหาร โดยองค์คณะบุคคลหรือกรรมการ
8. จัดให้มีสารสนเทศครบถ้วน
9. มีการประกันคุณภาพการศึกษา
10. มีการประเมินผล และการตรวจสอบเป็นระยะ ๆ

การบริหารจัดการของสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชน และเป็นสถานศึกษาของรัฐ จึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี ซึ่งเรียก

โดยทั่วไปว่า หลักธรรมาภิบาล มาบูรณาการในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับ โรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคล และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา

เห็นว่าเป้าหมายของการจัดการศึกษา คือ ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข โดยมีหลักการบริหารจัดการ คือ การนำหลักการบริหารจัดการที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาลมาบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ งานฝ่ายวิชาการ ฝ่ายงบประมาณ ฝ่ายบริหารบุคคล และฝ่ายบริหารทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 ก, หน้า 30-64) ดังมีรายละเอียดแนวคิดของหลักธรรมาภิบาลในแต่ละฝ่าย ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ งานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มุ่งให้การกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้อย่างอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ตลอดการวัดผลประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพ และประสิทธิภาพ

2. การบริหารงบประมาณ การบริหารงานประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อผลประโยชน์ทางการศึกษาส่งผลให้เกิดคุณภาพต่อผู้เรียน

3. การบริหารบุคคล การบริหารบุคคลในสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษาเพื่อดำเนินงานด้านการบริหารบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ความสามารถ มีขวัญ และกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติมีความมั่นคง และความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริหารงานอื่น ๆ บรรลุตามมาตรฐาน คุณภาพ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษา

ทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษา โดยให้ใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหาร และการจัดการของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล (ศุภลักษณ์ ประทุมมี, 2556, หน้า 49-50)

สรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษาของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล นั้น มีหลักการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการทุกงาน ฐานะที่สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำสูงนั้นจำเป็นต้องนำหลักการดังกล่าวมาบริหารจัดการสถานศึกษา คือ การบริหารงานวิชาการ จำเป็นต้องใช้ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักการมีส่วนร่วม การบริหารงบประมาณ ต้องใช้ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักความคุ้มค่า ในการบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล จำเป็นต้องใช้ด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักคุณธรรม และการบริหารงานทั่วไป จำเป็นต้องใช้ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ ด้านหลักความคุ้มค่า และด้านหลักความโปร่งใส เพื่อมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน และความเสมอภาคในสถานศึกษานั้น ๆ และบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา คือ ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ตำแหน่ง

ตำแหน่งเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีผลต่อการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยส่งผลต่อความคิดเห็นในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากตำแหน่งพนักงานครูมีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนดไว้ ตำแหน่งบุคลากรสนับสนุน มีหน้าที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่พนักงานครูในการจัดการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดส่งผลต่อความคิดเห็นในการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของพรหมเมศวร์ คำผาบ (2550) ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของคณะครู และบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่โดยภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชลทิชา ลีมสกุลศิริรัตน์ (2551) ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการศึกษา และงานวิจัยที่กล่าวมา ผู้วิจัยเห็นว่าตำแหน่งเป็นตัวแทนที่ส่งผลให้ความคิดเห็นของพนักงานครู และบุคลากรสนับสนุน ต่อการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ มีความแตกต่างกันผู้วิจัยจึงนำมาเป็นตัวแปรที่ใช้วิจัยในครั้งนี้

ประสพการณ์

ประสพการณ์ เป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ ซึ่งบุคลากรมีโอกาสได้เรียนรู้ทำความเข้าใจมองเห็นปัญหาได้ชัดเจน ถูกต้องตามความเป็นจริง ทำให้เกิดทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงาน และในการบริหารงานนั้น มีผู้วิจัยหลายท่านที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความคิดเห็นพนักงานครู และบุคลากรสนับสนุน พบว่า พนักงานครู และบุคลากรสนับสนุน ที่มีประสพการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาต่างกัน ดังนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิม เทียงสงค์ (2549) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสพการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง โดยรวม และรายด้าน โดยข้าราชการครูที่มีประสพการณ์ในการปฏิบัติงานไม่เกิน 10 ปี มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 น้อยกว่าความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีประสพการณ์ในการปฏิบัติงานเกินกว่า 10 ปี นอกจากนั้น ยังสอดคล้องกับงานวิจัย ของวิชัย โนนเท็ง (2550) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 3 พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสพการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 3 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของนิรมล วรรณกุล (2557) ได้ศึกษาเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษา เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี พบว่า ครูใน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีการรับรู้การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการศึกษา และงานวิจัยที่กล่าวมา ผู้วิจัยเห็นว่าประสบการณ์เป็นตัวแปรที่ส่งผลให้ความคิดเห็นของพนักงานครู และบุคลากรสนับสนุน ต่อการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ มีความแตกต่างกันผู้วิจัยจึงนำมาเป็นตัวแปร ที่ใช้วิจัยในครั้งนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ธนนันท์ รัตนไธแก้ว (2549) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ โดยพิจารณาการบริหารงานโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป พบว่า มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การบริหารงบประมาณ รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านบริหารงานวิชาการ และจากผลการเปรียบเทียบ พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามขนาดโรงเรียน ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาตามรายชื่อในหลักความค้ำค่า จำแนกตามขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พรหมเมศวร์ คำผาบ (2549) ได้ศึกษาเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานโรงเรียน โดยภาพรวมมีความเห็นอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักความค้ำค่า รองลงมา คือ หลักความโปร่งใส ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ หลักนิติธรรม เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของคณะครู และบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ โดยภาพรวม พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูผู้สอน และเมื่อเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของโรงเรียนจำแนกตามขนาด พบว่า ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ใน โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ทั้ง 3 ด้าน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าเฉลี่ยต่ำ คือ

โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ กล่าวได้ว่าข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาได้มีการนำ หลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหาร โรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ เบลิม เทียงสงค์ (2549) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาพฤติกรรมบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมีความเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวม และรายด้าน ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารตาม หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งโดยรวม และรายด้าน โดย ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่เกิน 10 ปี มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 น้อยกว่าความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเกินกว่า 10 ปี

วิชัย โนนเทิง (2550) ได้ศึกษาเรื่องสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 3 พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 3 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชลทิษา ลีมสกุลศิริรัตน์ (2551) ได้ศึกษาเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษชลบุรี เขต 1 พบว่า การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษชลบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มุตตา คงคีน (2551) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการ โรงเรียน สังกัดเมืองพัทยา พบว่า พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการ โรงเรียนโดยรวม และรายด้านมีการแสดงพฤติกรรมอยู่ในระดับค่อนข้างบ่อย โดยเรียงตามลำดับจากคะแนนมากไปหาน้อย คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

รินทร์รดี พิทักษ์ (2553) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ในทัศนะของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา พบว่า ครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา ที่มีประสบการณ์

ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา โดยภาพรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กิจเกื้อ สังกัด (2554) ได้ศึกษาเรื่องการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มค่ายพระเจ้าตาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ พบว่า ครูโรงเรียนกลุ่มค่ายพระเจ้าตาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โดยรวม และรายด้านต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ

สมคิด มาวงศ์ (2554) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูสังกัด โรงเรียนเทศบาล ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามประสบการณ์ ขนาด โรงเรียน และที่ตั้ง พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ จากมาก ไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความ โปร่งใส การเปรียบเทียบการบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็น ของครู สังกัดโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามขนาด โรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กกับ โรงเรียนขนาดกลาง และ โรงเรียนขนาด กลางกับ โรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับ โรงเรียนขนาดเล็ก กับ โรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามที่ตั้งจังหวัด โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ตั้งจังหวัดระยองกับที่ตั้งจังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับที่ตั้งจังหวัดระยองกับที่ตั้งจังหวัดตราด และที่ตั้งจังหวัดจันทบุรีกับที่ตั้งจังหวัดตราด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศุภลักษณ์ ประทุมมี (2556) ได้ศึกษาเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา อำเภอลองหาด ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า การใช้หลักการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา อำเภอลองหาด ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับ

มากเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน วุฒิการศึกษา และตำแหน่งโดยรวม และรายด้าน ทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุภาพร คำสำแดง (2556) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหาร และครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า ผู้บริหาร และครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 24 ที่มีประสบการณ์ทำงาน และลักษณะสถานศึกษาต่างกันมีระดับการรับรู้ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหาร และครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 21 ปีขึ้นไป จะมีระดับการรับรู้มากที่สุด รองลงมา คือ ผู้บริหาร และครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 11-20 ปี และผู้บริหาร และครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 1-10 ปี ผู้บริหาร และครูในโรงเรียนในฝันจะมีระดับการรับรู้มากที่สุด รองลงมา คือผู้บริหาร และครูในโรงเรียนคู่มาตรฐานสากล และผู้บริหาร และครูในโรงเรียนทั่วไป มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ทำงานของผู้บริหารกับลักษณะสถานศึกษา มีปฏิสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ประสบการณ์ทำงาน และลักษณะสถานศึกษาส่งผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

นิรมล วรรณกุล (2557) ได้ศึกษาเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี พบว่า ครูในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีการรับรู้การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พุ่มทอง ไชยราช (2557) ได้ศึกษาเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสฤติเดช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสฤติเดช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน โดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุภาณี สุวรรณมิตร (2558) ได้ศึกษาเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครนายก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครนายก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามตำแหน่ง โดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการมีส่วนร่วมเพียงด้านเดียวเท่านั้นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวม และรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยต่างประเทศ

Clarke (2001) ได้ศึกษาเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการกระจายอำนาจการปกครองระบบประชาธิปไตยในประเทศกานา พบว่า ในประเทศที่ด้อยพัฒนา การปกครองระบบประชาธิปไตยได้มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่นมากขึ้น โดยส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น ทำให้เกิดกลยุทธ์การพัฒนาที่เป็นจริงได้มากขึ้น นอกจากนี้ยังมีการปรับตัวในการปฏิบัติต่าง ๆ ของท้องถิ่น โดยเป็นการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลให้เหมาะสมกับท้องถิ่น เพื่อเป็นการพัฒนาให้เกิดความเท่าเทียมกันภายในสังคม การใช้หลักธรรมาภิบาลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น แต่ก็ยังคงมีปัญหาอยู่ จากการที่ยังคงมีการถือพรรคถือพวกหรือการปกครองแบบอุปถัมภ์

Grace (2002) ได้ศึกษาเรื่องความเป็นอิสระเชิงวิชาชีพ (Professional autonomy) และการร่วมมือปฏิบัติงานในภาควิชาของสถาบันอุดมศึกษา กล่าวว่า ภาควิชาในสถาบันอุดมศึกษาต้องเชื่อมโยงกับภาควิชาอื่นในสถาบัน และภายนอกสถาบัน โดยเพิ่มการติดต่อประสานงาน ผู้บริหารต้องบริหารด้วยความโปร่งใส และมีส่วนร่วม (Transparent and participative style) ผลการวิจัยชี้ว่าความเป็นอิสระของคณะวิชา (Faculty autonomy) เป็นแรงจูงใจที่มีความจำเป็นต่อการปฏิรูปสถาบันการอุดมศึกษา

Marcella (2005) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการศึกษาของโรงเรียนในรัฐโมรอนโก จากผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างการบริหารโรงเรียนในเมืองแซนเบอร์นาดิโน ด้านแคริฟอร์เนียได้มีการปฏิบัติงานแบบมีส่วนร่วม ซึ่งการบริหารแบบมีส่วนร่วมนี้ได้นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาและจัดการศึกษา อันเป็นการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดโครงสร้างคณะกรรมการบริหารโรงเรียน นอกจากนี้แล้วผลการศึกษายังพบว่า การบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนนั้น ได้มีการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนอีกด้วย ซึ่งผลที่ได้จะเป็นการบอถึงความสำเร็จสูงสุดในการบริหารโรงเรียน และยังเป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาการจัดการศึกษาได้ดียิ่งขึ้น

Kimmet (2005, p. 32) ได้ศึกษาเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในระบบการเมืองการปกครองในอาเซียน 4 ประเทศ งานวิจัยนี้พบว่า ในประเทศที่พัฒนาแล้ว หลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำไปใช้ในเชิงกลยุทธ์ทางการเมืองมากกว่าการนำเนื้อหาสาระไปประยุกต์ใช้ในเชิงนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในงานวิจัยนี้เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในประเมินอาเซียนตะวันออกเฉียงใต้ 4 ประเทศนี้ ได้แก่ ฟิลิปปินส์ ไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย โดยพิจารณาเป็นประเทศไปและเปรียบเทียบกับกรณีศึกษาโดยศึกษาว่าประเทศเหล่านี้มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้อย่างไรบ้างรวมไปถึงการมีส่วนร่วมของหลักธรรมาภิบาล ในการเลือกตั้งปี ค.ศ. 2004 ซึ่งพบว่า

หลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำไปใช้อย่างกว้างขวาง และเป็นประเด็นสำคัญในการปฏิรูปรูปแบบการปกครอง นอกจากนั้นประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ได้กล่าวมานี้ ยังได้เรียนรู้ในการนำหลักธรรมาภิบาลเพื่อการพัฒนาการเมืองการปกครอง โดยเน้นการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้พัฒนาบ้านเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาวะที่บ้านเมืองมีความไม่แน่นอน และเศรษฐกิจถดถอย เพื่อเป็นรูปแบบ และเป็นหนทางในการบริหารประเทศใหม่ ๆ เนื่องจากหลักธรรมาภิบาลช่วยสนับสนุนการเมือง การปกครองซึ่งแนวคิดของหลักธรรมาภิบาลมีที่มาจากชาติตะวันตก ซึ่งก่อให้เกิดรูปแบบการบริหารใหม่ ๆ และก่อให้เกิดการพัฒนาทางประชาธิปไตย ซึ่งนั่นก็คือหนึ่งในจุดประสงค์สำคัญของหลักธรรมาภิบาลนั่นเอง

Mcmillan (2007) ได้ศึกษาเรื่องการกระจายอำนาจทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในประเทศกาน่า ผลการศึกษาพบว่า ทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในประเทศกาน่าได้รับความสำคัญในการพัฒนามากขึ้นเรื่อย ๆ โดยมีการนำนโยบายการกระจายอำนาจภายใต้การใช้หลักธรรมาภิบาลใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อจะเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศแต่ผลการศึกษาพบว่า มีการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยเท่านั้นที่เกิดกับการจัดการศึกษา โดยการใช้นโยบายกระจายอำนาจการบริหารผลการวิเคราะห์นี้เผยให้เห็นว่ารูปแบบการกระจายอำนาจการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลนั้นยังคงไม่ประสบความสำเร็จ เพราะอำนาจในการตัดสินใจยังคงอยู่ที่การบริหารส่วนกลาง และรัฐบาลขาดการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ผลการวิจัยได้ชี้ให้เห็นแล้วว่ารูปแบบการกระจายอำนาจการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนในส่วนของการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และมากขึ้นเพื่อให้ประสบผลสำเร็จอย่างแท้จริง

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศ และต่างประเทศ สรุปได้ว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ควรต้องพิจารณาในด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์สมควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานโรงเรียนเพื่อประโยชน์ในการนำข้อมูลไปบริหารสถานศึกษาต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ พนักงานครูและบุคลากรสนับสนุน
ของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 196 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ พนักงานครูและบุคลากร
สนับสนุน ของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่ม
ตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970, p. 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 127 คน และใช้วิธีสุ่ม
ตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยกำหนดตำแหน่งเป็นเกณฑ์ในการสุ่ม
ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ของสถานศึกษาสังกัดเทศบาล
นครสมุทรปราการ

ลำดับที่	ตำแหน่ง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	พนักงานครู	157	102
2	บุคลากรสนับสนุน	39	25
	รวม	196	127

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐาน ประกอบด้วย ตำแหน่ง และประสบการณ์ มีลักษณะเป็นการตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้กรอบแนวคิดตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2546, หน้า 23-32) แต่ละข้อ มี 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's scale) จำแนกเป็นรายข้อดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มี การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาล เพื่อกำหนดกรอบแนวคิด ขอบข่ายของเนื้อหาให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิด กระบวนการบริหาร และหลักธรรมาภิบาล
2. เขียนข้อคำถาม โดยการร่างข้อคำถามแต่ละข้อตามประเด็นและตัวบ่งชี้ที่กำหนด เรียงข้อคำถามและจัดรูปแบบ นำข้อคำถามแต่ละข้อมาจัดเรียงรวมกันเป็นแบบสอบถาม 1 ชุด พร้อมทั้งมีการชี้แจงการตอบไว้อย่างครบถ้วน
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข
4. นำเครื่องมือที่ปรับปรุง และผ่านการเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Content validity) ด้านเนื้อหาและความเหมาะสม โดยวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC: Index of item objective congruence) และเลือกใช้เฉพาะข้อที่มีค่า IOC มากกว่า .5 ขึ้นไป ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

- 4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชธานี
- 4.2 ดร.นรินทร์ คำโพธิ์ ผู้อำนวยการกองการศึกษาเทศบาลนคร
สมุทรปราการ
- 4.3 นางสุดาวดี เนื่องฤทธิ ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 5
(วัดกลางวรวิหาร) สังกัดเทศบาลนคร
สมุทรปราการ

ปรากฏว่า ผลการพิจารณาความเที่ยงตรง (Content validity) ด้านเนื้อหาและ
ความเหมาะสมโดยวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC:
Index of item objective congruence) ค่า IOC = 0.67-1.00

5. นำเสนอแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะไว้มาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำไป
ทดลอง (Try out) กับประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
(Item discrimination) ผลปรากฏว่าได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.53-0.84 และหาค่าความเชื่อมั่น
(Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient alpha) ของ Cronbach (1990, pp. 202-
204) ได้ค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นและมีความสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บ
ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ขอนหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ
จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ประสานขออนุญาตผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ
จังหวัดสมุทรปราการ ในเรื่องดังกล่าว หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปส่งให้ครูผู้เป็นกลุ่มตัวอย่าง
ด้วยตนเอง จำนวน 127 ฉบับ พร้อมทั้งนัดหมายกำหนดเวลาในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืน
3. เมื่อครบกำหนด ไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้รับจำนวน 127 ฉบับ คิดเป็น
ร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนแต่ละฉบับ แล้วนำฉบับที่สมบูรณ์มาให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนของแต่ละข้อ และข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ

1. ทำการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละขั้นของแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

2. การแปลความหมายของคะแนน โดยใช้ค่าเฉลี่ยของคะแนนเป็นตัวชี้วัด โดยกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535, หน้า 102) และแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง มีการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ความคิดเห็นของพนักงานครูและบุคลากรสนับสนุนเกี่ยวกับการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ ใช้สถิติพื้นฐาน โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกตามตำแหน่งโดยใช้สถิติทดสอบค่า (t-test)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกประสบการณ์ โดยใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเริ่มจากการกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียดดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการเสนอผลการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าที (t-test)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าเอฟ (F-test)
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean squares)
p	แทน	ความน่าจะเป็น
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตามความมุ่งหมาย และสมมติฐานของการศึกษาดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างของครู และบุคลากรสนับสนุนในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาระดับการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกตามตำแหน่ง และประสบการณ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างของพนักงานครู และบุคลากร
สนับสนุนในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ

ขั้นตอนนี้เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ จำแนกตามตำแหน่ง และประสบการณ์ ผู้วิจัย
ได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความถี่ และค่าร้อยละปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม ตำแหน่ง และประสบการณ์

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
1.1 ครู	102	80.31
1.2 บุคลากรสนับสนุน	25	19.69
รวม	127	100.00
2. ประสบการณ์		
2.1 ประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี	31	24.41
2.2 ประสบการณ์ 5-10 ปี	46	36.22
2.3 ประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	50	39.37
รวม	127	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นพนักงานครู จำนวน 102 คน
คิดเป็นร้อยละ 80.31 บุคลากรสนับสนุน จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 19.69 ส่วนใหญ่มี
ประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 39.37 ประสบการณ์ 5-10 ปี
จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 36.22 และมีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ
24.41

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาระดับการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ โดยผู้วิจัยนำมาคำนวณค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน ดังตารางที่ 3-9

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารงานโดยใช้
หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ
โดยรวม และรายด้าน

การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล	n = 127		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	SD		
1. ด้านหลักนิติธรรม	3.37	0.77	ปานกลาง	6
2. ด้านหลักคุณธรรม	3.45	0.74	ปานกลาง	3
3. ด้านหลักความโปร่งใส	3.43	0.85	ปานกลาง	5
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.54	0.81	มาก	2
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	3.43	0.90	ปานกลาง	4
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	3.61	0.83	มาก	1
รวม	3.47	0.77	ปานกลาง	

จากตารางที่ 3 พบว่า การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ด้านหลักการมี
ส่วนร่วม และด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก
ได้แก่ ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักคุณธรรม ส่วนอันดับสุดท้าย
ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารงานโดยใช้
 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ
 ด้านหลักนิติธรรม

ด้านหลักนิติธรรม	n = 127		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	SD		
1. ผู้บริหารใช้กฎเกณฑ์ กติกาต่าง ๆ รวมถึง กฎหมายระเบียบวินัย และเป็นที่ยอมรับ ของพนักงานครู และบุคลากรสนับสนุน	3.48	0.94	ปานกลาง	1
2. ผู้บริหารใช้กฎหมาย ระเบียบวินัย หรือ ข้อบังคับต่าง ๆ ด้วย ความยุติธรรม	3.41	0.86	ปานกลาง	4
3. ผู้บริหารใช้อำนาจอย่างชอบธรรม และเป็นที่ ยอมรับของพนักงานครู และบุคลากร สนับสนุน	3.47	0.79	ปานกลาง	2
4. ผู้บริหารมีความยุติธรรม และเป็นที่ยอมรับ ของพนักงานครู และบุคลากรสนับสนุน	3.24	0.95	ปานกลาง	5
5. ผู้บริหารมีความเสมอภาค และเป็นที่ ยอมรับของพนักงานครู และบุคลากร สนับสนุน	3.21	0.95	ปานกลาง	6
6. ผู้บริหารมีความเป็นธรรม และเป็นที่ ยอมรับของครู และบุคลากรสนับสนุน	3.42	1.00	ปานกลาง	3
รวม	3.37	0.91	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4 พบว่า การบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
 สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ ด้านหลักนิติธรรม โดยรวม และรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง
 เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารใช้กฎเกณฑ์ กติกาต่าง ๆ รวมถึง
 กฎหมายระเบียบวินัย และเป็นที่ยอมรับของพนักงานครู และบุคลากรสนับสนุน ผู้บริหารใช้อำนาจ
 อย่างชอบธรรม และเป็นที่ยอมรับของพนักงานครู และบุคลากรสนับสนุน และผู้บริหารมี
 ความเป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของครู และบุคลากรสนับสนุน ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่
 ผู้บริหารมีความเป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของครู และบุคลากรสนับสนุน

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารงานโดยใช้
 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ
 ด้านหลักคุณธรรม

ด้านหลักคุณธรรม	n = 127		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	SD		
1. ผู้บริหารยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ	3.58	0.90	มาก	1
2. ผู้บริหารมีความขยันหมั่นเพียร และถูกต้อง ในเรื่องคุณธรรม	3.51	0.79	มาก	2
3. ผู้บริหารปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างแก่ พนักงานครู และบุคลากรสนับสนุน	3.43	0.80	ปานกลาง	4
4. ผู้บริหารบริหารกิจการงานต่าง ๆ อย่างตรงไปตรงมา และรายงานผล การดำเนินงานอย่างถูกต้อง	3.46	0.86	ปานกลาง	3
5. ผู้บริหาร มีความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นใน ศีลธรรม และจริยธรรม	3.39	0.97	ปานกลาง	5
6. ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ มีความสุภาพ อ่อนโยน และมีไมตรีจิตพร้อมทำหน้าที่ ผู้บริหารที่ดี	3.31	1.01	ปานกลาง	6
รวม	3.45	0.89	ปานกลาง	

จากตารางที่ 5 พบว่า การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
 สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ ด้านหลักคุณธรรม โดยรวม และรายข้อ อยู่ในระดับปานกลาง
 ยกเว้น ผู้บริหารยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ และผู้บริหารมีความขยัน
 หมั่นเพียร และถูกต้องในเรื่องคุณธรรม อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย
 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ผู้บริหารมี
 ความขยันหมั่นเพียร และถูกต้องในเรื่องคุณธรรม และผู้บริหารบริหารกิจการงานต่าง ๆ อย่าง
 ตรงไปตรงมา และรายงานผลการดำเนินงานอย่างถูกต้อง ส่วนอันดับท้าย ได้แก่ ผู้บริหารมี
 มนุษยสัมพันธ์ มีความสุภาพอ่อนโยน และมีไมตรีจิตพร้อมทำหน้าที่ผู้บริหารที่ดี

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารงานโดยใช้
 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ
 ด้านหลักความโปร่งใส

ด้านหลักความโปร่งใส	n = 127		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	SD		
1. ผู้บริหารมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่าง ตรงไปตรงมา และสามารถตรวจสอบได้	3.51	1.08	ปานกลาง	1
2. ผู้บริหารดำเนินงานต่าง ๆ อย่าง ตรงไปตรงมาอย่างเปิดเผย และเป็น ประโยชน์ต่อสถานศึกษา	3.48	0.88	ปานกลาง	2
3. ผู้บริหารมีความสุจริตใจในการบริหารงาน และดำเนินงานต่าง ๆ ด้วยความโปร่งใส	3.48	0.99	ปานกลาง	3
4. ผู้บริหารมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ไม่ปิดบัง อำพราง และเปิดโอกาสให้ พนักงานครู และบุคลากรสนับสนุนได้ร่วม ตัดสินใจด้วย	3.22	1.02	ปานกลาง	6
5. ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เผยแพร่ของ สถานศึกษามีความถูกต้องตรงกับ ความเป็นจริง	3.43	0.89	ปานกลาง	4
6. สามารถเปิดเผยกระบวนการทำงานของ สถานศึกษาอย่างตรงไปตรงมา สามารถ รองรับการตรวจสอบได้ตลอดเวลา	3.43	1.02	ปานกลาง	5
รวม	3.43	0.98	ปานกลาง	

จากตารางที่ 6 พบว่า การบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
 สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวม และรายชื่อ อยู่ในระดับปานกลาง
 เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่าง
 ตรงไปตรงมา และสามารถตรวจสอบได้ ผู้บริหารดำเนินงานต่าง ๆ อย่างตรงไปตรงมาอย่างเปิดเผย
 และเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา และผู้บริหารมีความสุจริตใจในการบริหารงาน และดำเนินงาน

ต่าง ๆ ด้วยความโปร่งใส ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้บริหารมีความไว้วางใจซึ่งกัน และกัน ไม่ปิดบัง อำพราง และเปิดโอกาสให้ครู และบุคลากรสนับสนุนร่วมตัดสินใจด้วย

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารงานโดยใช้
 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ
 ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ด้านหลักการมีส่วนร่วม	n = 127		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	SD		
1. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้พนักงานครู และบุคลากร สนับสนุนได้ร่วมรับรู้ในกระบวนการตรวจสอบ การทำงานต่าง ๆ	3.63	0.93	มาก	1
2. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้พนักงานครู และบุคลากร สนับสนุนในสถานศึกษาสามารถแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจในการปฏิบัติงาน	3.62	0.94	มาก	3
3. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้พนักงานครู และบุคลากร สนับสนุน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน	3.61	0.99	มาก	4
4. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้พนักงานครู และบุคลากร สนับสนุนได้เสนอความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหา	3.45	0.91	ปาน กลาง	5
5. พนักงานครู และบุคลากรสนับสนุนมีอิสระใน ความคิด และสามารถแสดงความคิดเห็นได้	3.34	1.03	ปาน กลาง	6
6. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้พนักงานครู และบุคลากร สนับสนุนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่อง สำคัญที่มีผลกระทบต่อสถานศึกษา	3.62	0.82	มาก	2
รวม	3.55	0.93	มาก	

จากตารางที่ 7 พบว่า การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
 สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวม และรายข้อ อยู่ในระดับมาก
 ยกเว้น ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครู และบุคลากรสนับสนุนได้เสนอความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหา
 และพนักงานครู และบุคลากรสนับสนุนมีอิสระในความคิด และสามารถแสดงความคิดเห็นได้

อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ผู้บริหารเปิดโอกาสให้พนักงานครู และบุคลากรสนับสนุนได้ร่วมรับรู้ในกระบวนการตรวจสอบการทำงานต่าง ๆ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้พนักงานครู และบุคลากรสนับสนุนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบต่อสถานศึกษา และผู้บริหารเปิดโอกาสให้พนักงานครู และบุคลากรสนับสนุนในสถานศึกษาสามารถแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจในการปฏิบัติงาน ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ พนักงานครู และบุคลากรสนับสนุนมีอิสระในความคิด และสามารถแสดงความคิดเห็นได้

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารงานโดยใช้
 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ
 ด้านหลักความรับผิดชอบ

ด้านหลักความรับผิดชอบ	n = 127		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	SD		
1. ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ และ การกระทำของตน	3.46	1.02	ปานกลาง	2
2. ผู้บริหารยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานที่ เป็นทั้งข้อดี และข้อเสีย	3.45	0.89	ปานกลาง	3
3. ผู้บริหารดำเนินงานเพื่อกำหนดถึงประโยชน์ ส่วนรวม และสามารถตรวจสอบได้	3.53	1.04	มาก	1
4. ผู้บริหารนำผลประเมิน ไปปรับปรุง การบริหารงานของสถานศึกษา	3.45	1.03	ปานกลาง	4
5. ผู้บริหารมีความเอาใจใส่ต่อปัญหาของพนักงาน ครู และบุคลากรสนับสนุน	3.25	0.98	ปานกลาง	6
6. ผู้บริหารมีการให้บริการต่าง ๆ ของสถานศึกษา ให้ด้วยความรับผิดชอบตอบสนองความต้องการ ของพนักงานครู และบุคลากรสนับสนุน	3.43	1.15	ปานกลาง	5
รวม	3.43	1.02	ปานกลาง	

จากตารางที่ 8 พบว่า การบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
 สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวม และรายชื่อ อยู่ในระดับ

ปานกลาง ยกเว้น ผู้บริหารดำเนินงานเพื่อคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และสามารถตรวจสอบได้ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารดำเนินงาน เพื่อคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และสามารถตรวจสอบได้ ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ และการกระทำของตน และผู้บริหารยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานที่เป็นทั้ง ข้อดี และข้อเสีย ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้บริหารมีความเอาใจใส่ต่อปัญหาของพนักงานครู และ บุคลากรสนับสนุน

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ การบริหารงานโดยใช้ หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ ด้านหลักความคุ้มค่า

ด้านหลักความคุ้มค่า	n = 127		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	SD		
1. ผู้บริหารมีการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล	3.75	1.01	มาก	1
2. ผู้บริหารมีการรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้มีความยั่งยืน	3.60	0.85	มาก	3
3. ผู้บริหารมีการรายงานผลการทำงาน และแสดงประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรต่อสาธารณะ	3.65	0.95	มาก	2
4. ผู้บริหารมีการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม	3.57	0.98	มาก	5
5. พนักงานครู และบุคลากรสนับสนุนมีความเข้าใจเป็นอย่างดีในเรื่องประสิทธิภาพ และความคุ้มค่าของแต่ละโครงการที่สถานศึกษาดำเนินการ	3.53	0.92	มาก	6
6. ผู้บริหารมีนโยบายในการพัฒนาความสามารถของครู และบุคลากรสนับสนุนอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง	3.60	1.10	มาก	4
รวม	3.62	0.97	มาก	

จากตารางที่ 9 พบว่า การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวม และรายข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล ผู้บริหารมีการรายงานผลการทำงาน และแสดงประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรต่อสาธารณะ และผู้บริหารมีนโยบายในการพัฒนาความสามารถของครู และบุคลากรสนับสนุนอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ พนักงานครู และบุคลากรสนับสนุนมีความเข้าใจเป็นอย่างดีในเรื่องประสิทธิภาพ และความคุ้มค่าของแต่ละโครงการที่สถานศึกษาดำเนินการ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกตามตำแหน่งประสบการณ์

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารงานโดยใช้

หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ
จำแนกตามตำแหน่ง

การบริหารงาน โดยใช้หลัก ธรรมาภิบาล	ตำแหน่ง							
	พนักงานครู n = 102				บุคลากรสนับสนุน n = 25			
	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
1. ด้านหลักนิติธรรม	3.38	0.78	ปานกลาง	6	3.35	0.75	ปานกลาง	6
2. ด้านหลักคุณธรรม	3.44	0.73	ปานกลาง	3	3.49	0.77	ปานกลาง	5
3. ด้านหลัก ความโปร่งใส	3.40	0.83	ปานกลาง	4	3.55	0.92	มาก	1
4. ด้านหลักการ มีส่วนร่วม	3.55	0.82	มาก	2	3.51	0.79	มาก	3
5. ด้านหลัก ความรับผิดชอบ	3.40	0.88	ปานกลาง	5	3.54	0.99	มาก	2
6. ด้านหลัก ความคุ้มค่า	3.64	0.89	มาก	1	3.50	0.55	มาก	4
รวม	3.47	0.78		-	3.49	0.77	มาก	-

จากตารางที่ 10 พบว่า พนักงานครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานโดยใช้หลัก
 ธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ โดยรวม และรายด้าน
 อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก
 เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักการมี
 ส่วนร่วม และด้านหลักคุณธรรม ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม

บุคลากรสนับสนุนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของ
 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ โดยรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมาก
 ยกเว้น ด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักคุณธรรม เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก
 ได้แก่ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักการมีส่วนร่วม ส่วนอันดับ
 สุดท้าย ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
 สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกตามตำแหน่ง

การบริหารงานโดยใช้ หลักธรรมาภิบาล	ตำแหน่ง				t	p
	พนักงานครู		บุคลากรสนับสนุน			
	n = 102		n = 25			
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1. ด้านหลักนิติธรรม	3.38	0.78	3.35	0.75	0.14	0.89
2. ด้านหลักคุณธรรม	3.44	0.73	3.49	0.77	-0.29	0.77
3. ด้านหลักความโปร่งใส	3.40	0.83	3.55	0.92	-0.80	0.43
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.55	0.82	3.51	0.79	0.26	0.80
5. ด้านหลักความ รับผิดชอบ	3.40	0.88	3.54	0.99	0.70	0.49
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	3.64	0.89	3.50	0.55	-0.12	0.91
รวม	3.47	0.78	3.49	0.77	-1.20	0.91

จากตารางที่ 11 พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของ
 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวม และรายด้าน
 มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์

การบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาล	ประสบการณ์											
	น้อยกว่า 5 ปี n = 31				5-10 ปี n = 46				มากกว่า 10 ปีขึ้นไป n = 50			
	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
1. ด้านหลักนิติธรรม	3.59	0.84	มาก	5	3.07	0.79	ปานกลาง	6	3.51	0.63	มาก	6
2. ด้านหลักคุณธรรม	3.59	0.79	มาก	4	3.26	0.78	ปานกลาง	3	3.53	0.64	มาก	5
3. ด้านหลักความโปร่งใส	3.61	0.85	มาก	3	3.10	0.92	ปานกลาง	5	3.61	0.69	มาก	4
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.71	0.83	มาก	2	3.30	0.87	ปานกลาง	1	3.66	0.71	มาก	2
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	3.51	0.94	มาก	6	3.14	0.96	ปานกลาง	4	3.64	0.75	มาก	3
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	3.80	0.83	มาก	1	3.29	0.83	ปานกลาง	2	3.80	0.76	มาก	1
รวม	3.64	0.80	มาก	-	3.20	0.82	ปานกลาง	-	3.63	0.65	มาก	-

จากตารางที่ 12 พบว่า การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์ ปรากฏดังนี้

พนักงานครู และบุคลากรสนับสนุนที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความโปร่งใส ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านหลักความรับผิดชอบ

พนักงานครู และบุคลากรสนับสนุนที่มีประสบการณ์ 5-10 ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความคุ้มค่า และด้านหลักคุณธรรม ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม

พนักงานครู และบุคลากรสนับสนุนที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม

ตารางที่ 13 การเปรียบเทียบการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์

การบริหารงาน โดยใช้ หลักธรรมาภิบาล	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านหลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	6.62	2	3.31	5.96*	0.00
	ภายในกลุ่ม	68.85	124	0.56		
	รวม	75.47	126			
2. ด้านหลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2.61	2	1.31	2.46	0.09
	ภายในกลุ่ม	65.92	124	0.53		
	รวม	68.53	126			
3. ด้านหลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	7.56	2	2.10	5.65*	0.00
	ภายในกลุ่ม	82.92	124	0.64		
	รวม	90.48	126			
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	4.21	2	3.04	3.29*	0.04
	ภายในกลุ่ม	79.15	124	0.77		
	รวม	83.36	126			
5. ด้านหลักความ รับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	6.07	2	3.88	3.97*	0.02
	ภายในกลุ่ม	94.96	124	0.64		
	รวม	101.03	126			
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	7.76	2	2.77	6.03*	0.00
	ภายในกลุ่ม	79.78	124	0.57		
	รวม	87.54	126			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	5.54	2		4.91*	0.01
	ภายในกลุ่ม	70.00	124			
	รวม	75.54	126			

* $p < .05$

จากตารางที่ 13 พบว่า การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวม และรายด้าน แตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านหลักคุณธรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพบความแตกต่างจึงทำการทดสอบรายคู่โดยวิธีของ Scheffe รายละเอียดดังตารางที่ 14-19

ตารางที่ 14 การเปรียบเทียบการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวม

ประสบการณ์	\bar{X}	5-10 ปี	มากกว่า 10 ปี	น้อยกว่า 5 ปี
		3.20	ขึ้นไป 3.63	3.64
5 - 10 ปี	3.20	-	0.43*	0.54*
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	3.63		-	0.01
น้อยกว่า 5 ปี	3.64			-

* $p < .05$

จากตารางที่ 14 พบว่า การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมทั้ง 6 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไปมีระดับค่าเฉลี่ยมากกว่าประสบการณ์ 5-10 ปี และประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี มีระดับค่าเฉลี่ยมากกว่าประสบการณ์ 5-10 ปี ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 15 การเปรียบเทียบการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์ ด้านหลักนิติธรรม

ประสบการณ์	\bar{X}	5-10 ปี	มากกว่า 10 ปี	น้อยกว่า 5 ปี
		3.07	ขึ้นไป 3.51	3.59
5 - 10 ปี	3.07	-	0.44*	0.52*
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	3.51		-	0.08
น้อยกว่า 5 ปี	3.59			-

* $p < .05$

จากตารางที่ 15 พบว่า การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์ ด้านหลักนิติธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีระดับค่าเฉลี่ยมากกว่าประสบการณ์ 5-10 ปี และประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี มีระดับค่าเฉลี่ยมากกว่าประสบการณ์ 5-10 ปี ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 16 การเปรียบเทียบการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์ ด้านหลักความโปร่งใส

ประสบการณ์	\bar{X}	5 - 10 ปี	น้อยกว่า 5 ปี	มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป
		3.10	3.61	3.61
5 - 10 ปี	3.10	-	0.51*	0.51*
น้อยกว่า 5 ปี	3.61		-	
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	3.61			-

* $p < .05$

จากตารางที่ 16 พบว่า การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์ ด้านหลักความโปร่งใส แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี มีระดับค่าเฉลี่ยมากกว่าประสบการณ์ 5-10 ปี และประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีระดับค่าเฉลี่ยมากกว่าประสบการณ์ 5-10 ปี ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 17 การเปรียบเทียบการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์ ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ประสบการณ์	\bar{X}	มากกว่า 10 ปี		
		5-10 ปี	ขึ้นไป	น้อยกว่า 5 ปี
		3.30	3.66	3.71
5-10 ปี	3.30	-	0.15*	0.41*
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	3.66		-	0.05
น้อยกว่า 5 ปี	3.71			-

* $p < .05$

จากตารางที่ 17 พบว่า การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์ ด้านหลักการมีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี มีระดับค่าเฉลี่ย
มากกว่าประสบการณ์ 5-10 ปี และประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีระดับค่าเฉลี่ยมากกว่า
ประสบการณ์ 5-10 ปี ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 18 การเปรียบเทียบการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์ ด้านหลักความโปร่งใส

ประสบการณ์	\bar{X}	มากกว่า 10 ปี		
		5 - 10 ปี	น้อยกว่า 5 ปี	ขึ้นไป
		3.14	3.51	3.64
5 - 10 ปี	3.14	-	0.37*	0.50*
น้อยกว่า 5 ปี	3.51		-	0.13
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	3.64			-

* $p < .05$

จากตารางที่ 18 พบว่า การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์ ด้านหลักความโปร่งใส แตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีระดับ

ค่าเฉลี่ยมากกว่าประสบการณ์ 5-10 ปี และประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี มีระดับค่าเฉลี่ยมากกว่าประสบการณ์ 5-10 ปี ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 19 การเปรียบเทียบการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์ ด้านหลักความคุ้มค่า

ประสบการณ์	\bar{X}	5 - 10 ปี	น้อยกว่า 5 ปี	มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป
		3.29	3.80	3.80
5 - 10 ปี	3.29	-	0.51*	0.51*
น้อยกว่า 5 ปี	3.80		-	
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	3.80			-

* $p < .05$

จากตารางที่ 19 พบว่า การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์ ด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี มีระดับค่าเฉลี่ยมากกว่าประสบการณ์ 5-10 ปี และประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีระดับค่าเฉลี่ยมากกว่าประสบการณ์ 5-10 ปี ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 127 คน ได้แก่ พนักงานครู ปีการศึกษา 2559 จำนวน 102 คน และบุคลากรสนับสนุน ปีการศึกษา 2559 จำนวน 25 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970, p. 608) ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.53-0.84 และความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เปรียบเทียบการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง และประสบการณ์ ใช้สถิติ t-test (Independent sample group) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบรายคู่โดยวิธีของ Scheffe

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย มีดังนี้

1. การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักคุณธรรม ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม

1.1 ด้านหลักนิติธรรม โดยรวม และรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารใช้กฎหมาย กติกาต่าง ๆ รวมถึงกฎหมายระเบียบวินัย และเป็นที่ยอมรับของพนักงานครู และบุคลากรสนับสนุน ผู้บริหารใช้อำนาจอย่างชอบธรรม และเป็นที่ยอมรับของพนักงานครูครู และบุคลากรสนับสนุน และผู้บริหารมีความเป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของครู และบุคลากรสนับสนุน ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้บริหารมีความเป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของครู และบุคลากรสนับสนุน

1.2 ด้านหลักคุณธรรม โดยรวม และรายชื่อ อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ผู้บริหาร ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ และผู้บริหารมีความขยันหมั่นเพียร และ ถูกต้องในเรื่องคุณธรรม อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ผู้บริหารมีความขยันหมั่นเพียร และถูกต้องในเรื่องคุณธรรม และผู้บริหารบริหารกิจการงานต่าง ๆ อย่างตรงไปตรงมา และรายงาน ผลการดำเนินงานอย่างถูกต้อง ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ มีความสุภาพ อ่อนโยน และมีไมตรีจิตพร้อมทำหน้าที่ผู้บริหารที่ดี

1.3 ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวม และรายชื่อ อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่าง ตรงไปตรงมา และสามารถตรวจสอบได้ ผู้บริหารดำเนินงานต่าง ๆ อย่างตรงไปตรงมาอย่างเปิดเผย และเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา และผู้บริหารมีความสุจริตใจในการบริหารงาน และดำเนินงาน ต่าง ๆ ด้วยความโปร่งใส ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้บริหารมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ไม่ปิดบัง อำพราง และเปิดโอกาสให้ครู และบุคลากรสนับสนุนร่วมตัดสินใจด้วย

1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวม และรายชื่อ อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ผู้บริหาร เปิดโอกาสให้ครู และบุคลากรสนับสนุนได้เสนอความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหา และพนักงานครู และบุคลากรสนับสนุนมีอิสระในความคิด และสามารถแสดงความคิดเห็นได้ อยู่ในระดับ ปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ผู้บริหารเปิดโอกาสให้พนักงานครู และบุคลากรสนับสนุนได้ร่วมรับรู้ในกระบวนการตรวจสอบการทำงานต่าง ๆ ผู้บริหารเปิดโอกาส ให้พนักงานครู และบุคลากรสนับสนุนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบต่อสถานศึกษา และผู้บริหารเปิดโอกาสให้พนักงานครู และบุคลากรสนับสนุนในสถานศึกษา สามารถแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจในการปฏิบัติงาน ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ พนักงานครู และบุคลากรสนับสนุนมีอิสระในความคิด และสามารถแสดงความคิดเห็นได้

1.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวม และรายชื่อ อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ผู้บริหารดำเนินงานเพื่อค้ำประกันถึงประโยชน์ส่วนรวม และสามารถตรวจสอบได้ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารดำเนินงานเพื่อค้ำประกันถึงประโยชน์ ส่วนรวม และสามารถตรวจสอบได้ ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ และการกระทำ ของตน และผู้บริหารยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานที่เป็นทั้งข้อดี และข้อเสีย ส่วนอันดับ สุดท้าย ได้แก่ ผู้บริหารมีความเอาใจใส่ต่อปัญหาของพนักงานครู และบุคลากรสนับสนุน

1.6 ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวม และรายชื่อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมี

ประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล ผู้บริหารมีการรายงานผลการทำงาน และแสดงประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรต่อสาธารณะ และผู้บริหารมีนโยบายในการพัฒนาความสามารถของครู และบุคลากรสนับสนุนอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ พนักงานครู และบุคลากรสนับสนุนมีความเข้าใจเป็นอย่างดีในเรื่องประสิทธิภาพ และความคุ้มค่าของแต่ละโครงการที่สถานศึกษาดำเนินการ

2. การเปรียบเทียบการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกตามตำแหน่งโดยรวม และรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. เปรียบเทียบการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวม และรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านหลักคุณธรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ นำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งยังต้องมีการปรับปรุงการพัฒนาการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลให้ดีขึ้น โดยปรับปรุงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดตามลำดับ ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความคุ้มค่า

1.1 ด้านหลักนิติธรรม การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ โดยรวม และรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งต้องมีการพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น ทั้งนี้อาจเพราะ ผู้บริหารไม่มีความชัดเจนในเรื่องของการกำหนดกฎระเบียบ วินัยหรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ต้องมีความยุติธรรม ความเสมอภาค ความเป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของพนักงานครู และบุคลากรสนับสนุน ซึ่งสอดคล้องกับ วิวัน ตนะนะ (2554) ที่กล่าวถึงหลักนิติธรรมว่า หมายถึง การมีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่เป็นธรรมกับทุกฝ่าย บังคับใช้อย่างเสมอภาค และไม่เลือกปฏิบัติ โดยปฏิบัติให้เป็นไปตามกรอบของกฎหมายไม่ทำให้ไปแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ มีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับอารยประเทศ มีกรอบการปฏิบัติที่เคารพสิทธิ และเสรีภาพของประชาชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกลิม เทียงสงค์ (2549) ได้ศึกษา พฤติกรรมการบริหาร

งานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหาร ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ควรพัฒนาการทำงานโดยการมีส่วนร่วม มีความสามัคคี มีคุณธรรม ซึ่งสัจย์ กระจายอำนาจอย่างเสมอภาค พัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ และมีผลงานที่เป็นระบบ

1.2 ด้านหลักคุณธรรม การบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร

สถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ โดยรวม และรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ผู้บริหารยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ และผู้บริหารมีความขยันหมั่นเพียร และถูกต้องในเรื่องคุณธรรม อยู่ในระดับมาก ซึ่งต้องมีการพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น ทั้งนี้อาจเพราะ ผู้บริหารนั้นยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณ เป็นผู้ขยันหมั่นเพียร และ ถูกต้อง แต่ยังคงต้องยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณ มีความสุจริตขยันหมั่นเพียร และถูกต้อง และต้องปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างแก่ประชาชน บริหาร กิจการงานอย่างตรงไปตรงมา และรายงานผลการดำเนินงานอย่างถูกต้อง สอดคล้องกับ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ. 2546 กล่าวถึงการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมว่าเป็นการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ส่งเสริม สนับสนุนให้ ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อม ๆ กัน เพื่อให้คนไทยมีความเชื่อศรัทธา จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบ วินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ ประชาชนแต่ละคนทำหน้าที่อย่างถูกต้อง เลือกทำงานที่สุจริต และเป็นประ โยชน์ต่อสังคม ต่อส่วนรวม ปฏิบัติตามกฎหมาย และเป็นพลเมือง ดี และยังสอดคล้องกับพระธรรมปิฎก (2542) ได้ให้ทัศนะ คุณธรรมคือ คุณสมบัติที่เสริมสร้างจิตใจ ให้ดีงามเป็นจิตใจที่สูง ประณีต และประเสริฐ เช่น ความรัก ความเมตตา ความสงสารอยากให้ผู้อื่น พ้นทุกข์ ความยินดี การวางตัวเป็นกลาง ความมีน้ำใจ ความเสียสละ ความกตัญญูกตเวที ความละเอียด และกลัวบาป ความเคารพบนอบ และความสุภาพอ่อนโยน

1.3 ด้านหลักความโปร่งใส การบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร

สถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ โดยรวม และรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งต้องมีการพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น ทั้งนี้อาจเพราะ ผู้บริหารไม่มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร และให้สังคมมีส่วน ร่วมในการตรวจสอบ จะต้องดำเนินงานต่าง ๆ อย่างตรงไปตรงมา อย่างเปิดเผย และเป็น ประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งผู้บริหารต้องมีความสุจริตใจในการบริหารงานดำเนินงานต่าง ๆ ด้วย ความโปร่งใส ไว้วางใจซึ่งกัน และกัน ไม่ปิดบังอำพราง และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วม ตัดสินใจด้วย สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546) ที่ได้กำหนดหลักธรรมาภิบาลในคู่มือ

การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล ด้านหลักความโปร่งใส ได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา รวดเร็ว ถูกต้อง ไม่บิดเบือนข้อมูลหรือปิดบังในบางส่วน สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิม เทียงสงค์ (2549) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ควรมีการประกาศให้บุคคลรับทราบเกี่ยวกับสิทธิในการได้รับสวัสดิการ ประกาศเกณฑ์ในการได้รับสวัสดิการของบุคลากรอย่างเปิดเผย ผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถสื่อสารกันแบบสองทาง

1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ โดยรวม และรายชื่ออยู่ในระดับมาก ยกเว้น ผู้บริหารเปิดโอกาสให้พนักงานครู และบุคลากรสนับสนุนได้เสนอความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหา และพนักงานครู และบุคลากรสนับสนุนมีอิสระในความคิด และสามารถแสดงความคิดเห็นได้ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเพราะ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานได้ร่วมรับรู้ สามารถแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจในการปฏิบัติงาน และมีส่วนร่วมในกระบวนการตรวจสอบการทำงานต่าง ๆ การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมทำให้เกิดความสามัคคี มีความผูกพันกับองค์กร ซึ่งเป็นพลังให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และให้ความสำคัญของนโยบายการปฏิบัติงานด้านการศึกษาของเทศบาลนครสมุทรปราการ (เทศบาลนครสมุทรปราการ, 2559) โดยเป็นไปตามยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาด้านคุณภาพชีวิต การศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม และแนวทางการพัฒนาส่งเสริมการจัดการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา และนันทนาการ และกำกับให้โรงเรียนพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถตามมาตรฐานการศึกษา พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร พัฒนาระบบการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียน บ้าน วัด ชุมชน และในด้านอื่น ๆ สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กำหนดหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในการรับรู้ การร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และร่วมในการรับผิดชอบในการกระทำต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภลักษณ์ ประทุมมี (2556) ได้ศึกษาเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา อำเภอคลองหาด ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า โดยรวม

อยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหาร โรงเรียน ครู บุคลากร มีการทำงานเป็นที่ และผู้บริหาร สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสร่วมตัดสินใจในการดำเนินงานของโครงการต่าง ๆ ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูรับผิดชอบโรงเรียน

1.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ การบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ โดยรวม และรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ผู้บริหารดำเนินงานเพื่อคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และสามารถตรวจสอบได้ อยู่ในระดับมาก ซึ่งต้องมีการพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น ทั้งนี้อาจเพราะ ผู้บริหารขาดความเอาใจใส่ต่อปัญหา ขาดการให้บริการต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้ด้วยความรับผิดชอบตอบสนองต่อความต้องการของ บุคลากร ซึ่งผู้บริหารควรมีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ และการกระทำของตน ยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานที่เป็นทั้งข้อดี และข้อเสีย ต้องดำเนินงานคิดถึงคำนึงถึงประโยชน์ ส่วนรวม และสามารถตรวจสอบได้ สอดคล้องกับวิวน ตะนะ (2554) ได้ให้ทัศนะด้านหลัก ความรับผิดชอบว่า หมายถึง หลักการที่ภาครัฐ เอกชน ประชาชนเปิด โอกาสให้ตรวจสอบเพื่อแสดง ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ ยอมรับผลที่เกิดจากการทำงานของตน และองค์กร นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับสถาบันพระปกเกล้า (2546) ได้ให้ทัศนะด้านหลักความรับผิดชอบว่า หมายถึง ความรับผิดชอบในผลงาน หรือปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้ง การตอบสนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ เป็นเรื่องของความพร้อมที่จะรับผิดชอบ ความพร้อมที่จะตรวจสอบได้ โดยในแง่มุมมองของการปฏิบัติถือว่า สำคัญรับผิดชอบเป็นคุณสมบัติ หรือทักษะที่บุคคลพึงแสดงออก เพื่อเป็นเครื่องชี้ว่าได้ยอมรับในภารกิจที่ได้รับมอบหมาย และ นำไปปฏิบัติด้วยความรับผิดชอบ และสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2555) ได้ให้ทัศนะด้านหลักความรับผิดชอบว่า หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องสามารถตอบ คำถาม และชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย รวมทั้งต้องมีการจัดวางระบบการรายงานความก้าวหน้า และ ผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อสาธารณะเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ และการให้คุณ ให้โทษตลอดจนมีการจัดเตรียมระบบการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหา และผลกระทบใด ๆ ที่อาจจะ เกิดขึ้น

1.6 ด้านหลักความคุ้มค่า การบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ โดยรวม และรายชื่ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเพราะ ผู้บริหารมีการบริหารจัดการ และให้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประโยชน์ ส่วนรวม รวมทั้งรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้ยั่งยืน มีการรายงานผลการดำเนินงาน และแสดง ประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรต่อสาธารณะต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพ และประสิทธิผล สอดคล้องกับงานวิจัยของสุกฤษณ์ ประทุมมี (2556) ได้ศึกษาเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลของ

ผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา อำเภอคลองหาด ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนได้ร่วมกับคณะครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีการกำกับดูแล มีการสำรวจปัญหา และความต้องการของโรงเรียน และชุมชน เพื่อประกอบการวางแผน และกำหนดวิธีดำเนินงานให้เกิดประสิทธิผล และประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพุ่มทอง ไชยราช (2557) ได้ศึกษาเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสฤติเดช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่า ด้านหลักความคุ้มค่า การบริหารงานโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากทุกข้อ แสดงให้เห็นว่า ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม การบริหารงานโดยเฉพาะอย่างด้านการใช้งบประมาณ การใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างจำกัด และคุ้มค่า ส่งผลให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ และมีการพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และนิรมล วรรณกุล (2557) ได้ศึกษาเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี พบว่า ด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัด และคุ้มค่า เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ มีการบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่โรงเรียน

2. การเปรียบเทียบการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวม และรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารได้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา และสามารถตรวจสอบได้ ตามแนวทางการปฏิบัติตามหลักความโปร่งใส คือ ผู้ปฏิบัติจะต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร และให้สังคมมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ จะต้องดำเนินงานต่าง ๆ อย่างตรงไปตรงมา อย่างเปิดเผย และเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ ผู้บริหารต้องมีความสุจริตใจในการบริหารงานดำเนินงานต่าง ๆ ด้วยความโปร่งใส ไว้วางใจซึ่งกัน และกัน ไม่ปิดบังอำพราง และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมตัดสินใจด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Grace (2002) ศึกษาความเป็นอิสระเชิงวิชาชีพ (Professional autonomy) และการร่วมมือปฏิบัติงานในภาควิชาของสถาบันอุดมศึกษา กล่าวว่า ภาควิชาในสถาบันอุดมศึกษาต้องเชื่อมโยงกับภาควิชาอื่นในสถาบัน และภายนอกสถาบัน โดยเพิ่มการติดต่อประสานงาน ผู้บริหารต้องบริหารด้วยความโปร่งใส และมีส่วนร่วม (Transparent and participative style) ผลการวิจัยชี้ว่าความเป็นอิสระของคณะวิชา (Faculty autonomy) เป็นแรงจูงใจที่มีความจำเป็นต่อการปฏิรูปสถาบันการอุดมศึกษา นอกจากนี้

ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของของศุภลักษณ์ ประทุมมี (2556) ได้ศึกษา การใช้หลักการบริหารของ ผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอคลองหาดตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า เมื่อจำแนกตาม ตำแหน่ง โดยรวม และรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับ งานวิจัยของพุ่มทอง ไชยราช (2557) ได้ศึกษาเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสตฤทธิเดช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามันทรบุรี เขต 1 พบว่า เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง โดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาณี สุวรรณมิตร (2558) ได้ศึกษาเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลใน การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครนายก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 7 พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัด นครนายก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ตามความคิดเห็นของครูจำแนก ตามตำแหน่ง โดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านการมี ส่วนร่วมเพียงด้านเดียวเท่านั้นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวม และรายด้าน ซึ่งด้านหลัก คุณธรรม และด้านหลักการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ด้านหลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหาร งาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับ สมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารใช้หลักในการใช้กฎเกณฑ์ กติกาต่าง ๆ รวมถึง กฎหมาย ระเบียบวินัย หรือข้อบังคับต่าง ๆ โดยใช้กฎเกณฑ์หรืออำนาจอย่างชอบธรรม มีความยุติธรรม ความเสมอภาค ความเป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของครู และบุคลากรสนับสนุน มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร และให้สังคมมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ จะต้องดำเนินงานต่าง ๆ อย่าง ตรงไปตรงมา อย่างเปิดเผย และเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ ผู้บริหารต้องมีความสุจริตใจใน การบริหารงานดำเนินงานต่าง ๆ ด้วยความโปร่งใส ไว้วางใจซึ่งกัน และกัน ไม่ปิดบังอำพราง และ เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมตัดสินใจด้วย มีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ และ การกระทำของตน ยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานที่เป็นทั้งข้อดี และข้อเสีย ต้องดำเนินงาน คิดถึงคำนึงถึงประโยชน์ส่วนร่วม และสามารถตรวจสอบได้ มีการบริหารจัดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ อย่างประหยัดหมุนเวียนใช้ และสร้างทดแทนใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ และให้เกิดประโยชน์สูงสุด แก่ส่วนรวมรวมทั้งรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้ยั่งยืน คำนึงถึงผลระยะยาว ครู และบุคลากร สนับสนุนที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี มีความเข้าใจอย่างดีในเรื่องการบริหาร

ประสิทธิภาพ และความคุ้มค่าของโครงการ และพัฒนาความสามารถของครู และบุคลากร สนับสนุนเป็นระบบ และต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของสมคิด มาวงศ์ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูสังกัด โรงเรียน เทศบาล ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามประสบการณ์ พบว่า โดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามขนาด โรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพร คำสำแดง (2556) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของ ผู้บริหาร และครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า ผู้บริหาร และครู ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 24 ที่มีประสบการณ์ทำงาน และลักษณะ สถานศึกษาต่างกันมีระดับการรับรู้ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิรมล วรรณกุล (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมือง พัทยา จังหวัดชลบุรี พบว่า ครูในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ที่มี ประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีการรับรู้การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้หลักในการใช้กฎเกณฑ์ กติกาต่าง ๆ รวมถึง กฎหมาย ระเบียบวินัย หรือข้อบังคับต่าง ๆ โดยใช้กฎเกณฑ์หรืออำนาจอย่างชอบธรรม และต้องมีความยุติธรรม ความเสมอภาค ความเป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของประชาชน

2. หลักคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติจะต้องยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของข้าราชการ มีความสุจริตซื่อสัตย์ และถูกต้อง และต้องปฏิบัติตน ให้เป็นตัวอย่างแก่ประชาชน บริหารกิจการงานอย่างตรงไปตรงมา และรายงานผลการดำเนินงาน อย่างถูกต้อง

3. หลักความโปร่งใส ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา และสามารถตรวจสอบได้ กำหนดแนวทางการปฏิบัติตามหลักความโปร่งใส คือ เปิดเผยข้อมูล ข่าวสาร และให้สังคมมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ จะต้องดำเนินงานต่าง ๆ อย่างตรงไปตรงมา

อย่างเปิดเผย และเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ ผู้บริหารต้องมีความสุจริตใจในการบริหารงาน
ดำเนินงานต่าง ๆ ด้วยความโปร่งใส ใ้วางใจซึ่งกัน และกัน ไม่ปิดบังอำพราง และเปิดโอกาสให้
ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมตัดสินใจด้วย

4. หลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในหน่วยงาน
ได้ร่วมรับรู้สามารถแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจในการปฏิบัติงาน และมีส่วนร่วมใน
กระบวนการตรวจสอบการทำงานต่าง ๆ การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมทำให้เกิดความสามัคคี
มีความผูกพันกับองค์กร ซึ่งเป็นพลังให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายอย่างมี
ประสิทธิภาพ

5. หลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ และ
การกระทำของตน ยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานที่เป็นทั้งข้อดี และข้อเสีย ต้องดำเนินงาน
คิดถึงคำนึงถึงประโยชน์ส่วนร่วม และสามารถตรวจสอบได้

6. หลักความคุ้มค่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรบริหารจัดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่าง
ประหยัดหมุนเวียนใช้ และสร้างทดแทนใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ และให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่
ส่วนรวมรวมทั้งรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้ยั่งยืน มีการรายงานผลการทำงาน และแสดง
ประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรต่อสาธารณะต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพ และประสิทธิผล คำนึงถึง
ผลระยะยาว และเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีความเข้าใจอย่างดีในเรื่องประสิทธิภาพ และความคุ้มค่าของ
โครงการ และพัฒนาความสามารถของเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ทำให้เกิดแนวคิดในการทำวิจัยต่อไป คือ

1. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ ด้านหลักนิติธรรม

2. การศึกษาปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ ของพนักงานครู และบุคลากรสนับสนุนใน
สถานศึกษา ที่มีประสบการณ์ 5-10 ปี สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2544). คำศัพท์บัญญัติทางวิชาการ. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2547). รายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546 ก). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: รัฐสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546 ข). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ:
กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553ก). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กิจเกื้อ สังกัด. (2554). การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มค่าย
เจ้าพระยาตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1. งานนิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัย
บูรพา.
- กุลธิดา เสนกุล. (2554). ตัวชี้วัดการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของสถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.
- เกษม วัฒนชัย. (2543). ธรรมาภิบาลกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.
กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนการศึกษา.
- จันทร์จิรา เมธาจิโนทัย. (2557). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารการศึกษา สังกัด
เทศบาลนครระยอง. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เฉลิม เทียงสงค์. (2549). การศึกษาพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. วุฒานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม.
- ชลธิชา ลิ้มสกุลศิริรัตน์. (2551). การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1. วุฒานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ไชยวัฒน์ คำชู. (2545). ธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ: น้ำฝน.

- คุณดาว จิตไส. (2554). การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา
สังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2545). โครงการศึกษาเพื่อพัฒนาดัชนีวัดผลการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี.
นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2552). บทสัมภาษณ์เรื่องธรรมาภิบาล. นิตยสาร G MAX, 1(1), 25.
- ทิพาวดี เมฆสุวรรณ. (2543). การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ
ข้าราชการพลเรือน.
- ชนันชัย รัตน์ไรแก้ว. (2549). การประเมินการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัด
จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ธีระ รุญเจริญ. (2547). ประสิทธิภาพการนำธรรมาภิบาลใช้ในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน.
วารสารมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล, 1(1), 36-47.
- เทศบาลนครสมุทรปราการ. (2559). รายงานการประเมินตนเอง (SAR) ระดับเทศบาลนคร
สมุทรปราการ ประจำปี 2559. สมุทรปราการ: เทศบาลนครสมุทรปราการ.
- นิรมล วรรณกุล. (2557). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของสถานศึกษาโรงเรียนใน
สังกัดสำนักการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บรรวรศักดิ์ อูวรรณ โน. (2542). การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. (2535). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 6). มหาสารคาม:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). วิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี. (2544). ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ปурณ์ญาดา กาพย์คุ้ม. (2555). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนา
คุณภาพการศึกษาท่าผา-เทพพยม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่
เขต 6. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
คณะศึกษาศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พรหมเมศรี คำผาบ. (2550). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

- พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต). (2542). *วิธีคิดตามหลักพุทธธรรม*. กรุงเทพฯ: สยาม.
- พุ่มทอง ไชยราช. (2557). *การศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสฤทธิเดช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มุตตา คงคีน. (2551). *ศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการ โรงเรียน สังกัดเมืองพัทยา*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รินทร์รดี พิทักษ์. (2553). *พฤติกรรมกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารใน ทัศนะของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา*. งานนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย หาดใหญ่.
- วชิราภรณ์ บุญถนอม. (2558). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะ ของครูในอำเภอโคกเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วันเพ็ญ พานพิกุล. (2553). *การบริหารจัดการในโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล กรณีศึกษาโรงเรียน ชุมชนวัดปราสาท อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง*. งานนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- วิชัย โนนเทิง. (2550). *สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 3*. งานนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วิวน ตะนะ. (2554). *การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร โรงเรียนในอำเภอเชียงของ จังหวัด เชียงราย*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศุภลักษณ์ ประทุมมี. (2556). *การใช้หลักการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาเครื่องข่ายพัฒนา คุณภาพการศึกษาอำเภอคลองหาดตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชา การบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2543). *ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล*. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.

- สถาบันพระปกเกล้า. (2546). *ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล*. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2548). *คู่มือจัดทำตัวชี้วัด โครงการขยายผลเพื่อนำตัวชี้วัดจากการบริหาร
กิจการบ้านเมืองที่ดีระดับองค์กรสู่การปฏิบัติ*. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- สมคิด มawangศ์. (2554). *การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนตาม
ความคิดเห็นของครูสังกัด โรงเรียนเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรีและตราด.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี*.
- สันถวันท์ พยาเลี้ยง. (2552). *การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2546). *การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและ
สังคมที่ดี*. นนทบุรี: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2554). *การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและ
สังคมที่ดี*. นนทบุรี: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2546). *พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการ
บ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546*. เข้าถึงได้จาก <http://www.opdc.go.th/content.php>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการ. (2546). *คู่มือคำอธิบายและแนวทางปฏิบัติตาม
พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546.
กรุงเทพฯ: สิริบุตร*.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการ. (2552). *คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การ
ภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good governance
rating)*. กรุงเทพฯ: พรีเมียร์ โปร.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ. (2560).
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2542). *ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหาร
กิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2546). *ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหาร
กิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2546*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

- สุภานี สุธรรมมิตร. (2558). *การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครนายก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุภาพร ชัยจันทา. (2558). *สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนบ้านนาเมืองไทย อำเภอน้ำโสม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาอุดรธานี เขต 4*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุภาพร คำสำแดง. (2556). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24*. งานวิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุดจิต นิमितกุล. (2543). *กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี การปกครองที่ดี (Good governance)*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- สุรพล พุฒคำ. (2544). *การจัดการในสถานศึกษาในเอกสารประกอบการสอน 1065113 หลักทฤษฎีและการปฏิบัติการบริหารการศึกษา*. ลพบุรี: สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- เสนีย์ คำสุข. (2544). *ธรรมรัฐ(2)*. วารสารนักษิร, 21(7), 54-56.
- อัมพร พุดมี. (2551). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อุมาภรณ์ พิลาวุฒิ. (2558). *สภาพการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนบ้านคลองสิบแปด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Agere, S. (2000). *Promoting good governance, principles. Practices and perspective*. London: Commonwealth Secretariat.
- Clarke, V. C. B. (2001). *In serch of good governance: Decemtralization and democracy in Ghana*. Illinois: Northern Illinois University.
- Marcella, C. C. (2005). *Educational governance of the Morongo Unified School District*. Minnesota: Capella University.

- Grace, K. A. (2002). *Professional autonomy and collective endeavor in academic department: A study of department identity and practices that benefit the scholar, the institution and the public*. Retrieved from <http://www.lib.umi.com>
- Kimmet, P. (2005). *The politics of good governance in the Asean 4*. Australia: University of Canberra.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Journal of Education and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Likert, R. (1970). *The human resources: Cases and concept*. NY: Hart Cout Brace B.
- McMillan, L. K. (2007). *A misguided curriculum: Decentralized education policy in Ghana's primary school system*. Canada: Saint Mary's University.
- Worldbank. (1992). *Governance and development*. Washington: The World Bank.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศธ 6621.8/ ว.611

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

20 มิถุนายน 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. คำโครงการวิจัย
2. เครื่องมือในการวิจัย

ด้วย ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้มีความเห็นชอบให้นิติระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ทำงานนิพนธ์ ซึ่งขณะนี้ อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ดังรายนามต่อไปนี้

นางสาวกมลวรรณ ศรีม่วง รหัส 57921029

งานนิพนธ์ เรื่อง: การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด เทศบาลนครสมุทรปราการ

โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวิ เป็น ประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในเรื่องดังกล่าว เป็นอย่างยิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือของนิสิต ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-581

(สำเนา)

ที่ ศธ 6621.8/ ว.612

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

23 มิถุนายน 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ

เรียน

ด้วย ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้มีความเห็นขอให้นิติระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ทำงานนิพนธ์ ซึ่งขณะนี้ อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ ดังรายนามต่อไปนี้

นางสาวกมลวรรณ ศรีม่วง รหัส 57921029

งานนิพนธ์ เรื่อง: การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด เทศบาลนครสมุทรปราการ

โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวี เป็น ประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-581

(สำเนา)

ที่ ศธ 6621.8/ ว.613

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

25 มิถุนายน 2559

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

ด้วย ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้มีความเห็นชอบให้นิติระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ทำงานนิพนธ์ ซึ่งขณะนี้ อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ดังรายนามต่อไปนี้

นางสาวกมลวรรณ ศรีม่วง รหัส 57921029

งานนิพนธ์ เรื่อง: การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด เทศบาลนครสมุทรปราการ

โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวิ เป็น ประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-581

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ

.....
คำชี้แจง

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นตามความคิดเห็นของพนักงานครูและบุคลากรสนับสนุน ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

แบบสอบถามนี้จะแบ่งเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ โดยแบบสอบถามครอบคลุมการใช้หลักธรรมาภิบาล 6 ด้าน คือ

1. ด้านหลักนิติธรรม
2. ด้านหลักคุณธรรม
3. ด้านหลักความโปร่งใส
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ
6. ด้านหลักความคุ้มค่า

ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ พนักงานครูและบุคลากรสนับสนุน กรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความคิดเห็นของท่านคำตอบของท่าน ผู้วิจัยจะถือเป็นความลับและใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้นจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อท่านหรือการปฏิบัติงานของท่าน

นางสาวกมลวรรณ ศรีม่วง

นักศึกษาหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง แบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ข้อ กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับ
สถานภาพจริงของท่านในปัจจุบัน

1. ตำแหน่ง

- พนักงานครู
- บุคลากรสนับสนุน

2. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

- น้อยกว่า 5 ปี
- 5-10 ปี
- มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

คำชี้แจง แบบสอบถามต่อไปนี้แต่ละข้อ โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับ
ความคิดเห็น เกี่ยวกับการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด
เทศบาลนครสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

เกณฑ์การพิจารณา มี 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านหลักนิติธรรม						
1.	ผู้บริหารใช้กฎเกณฑ์ กติกาต่าง ๆ รวมถึงกฎหมาย ระเบียบวินัย และเป็นที่ยอมรับของพนักงานครูและ บุคลากรสนับสนุน					
2.	ผู้บริหารใช้กฎหมาย ระเบียบวินัย หรือข้อบังคับต่าง ๆ ด้วยความยุติธรรม					
3.	ผู้บริหารใช้อำนาจอย่างชอบธรรม และเป็นที่ยอมรับของ พนักงานครูและบุคลากรสนับสนุน					
4.	ผู้บริหารมีความยุติธรรม และเป็นที่ยอมรับของพนักงาน ครูและบุคลากรสนับสนุน					
5.	ผู้บริหารมีความเสมอภาค และเป็นที่ยอมรับของ พนักงานครูและบุคลากรสนับสนุน					
6.	ผู้บริหารมีความเป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของ พนักงานครูและบุคลากรสนับสนุน					

ข้อ	การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านหลักคุณธรรม						
7.	ผู้บริหารยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ					
8.	ผู้บริหารมีความขยันหมั่นเพียรและถูกต้องในเรื่องคุณธรรม					
9.	ผู้บริหารปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างแก่พนักงานครูและบุคลากรสนับสนุน					
10.	ผู้บริหารบริหารกิจการงานต่าง ๆ อย่างตรงไปตรงมาและรายงานผลการดำเนินงานอย่างถูกต้อง					
11.	ผู้บริหาร มีความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในศีลธรรมและจริยธรรม					
12.	ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ มีความสุภาพ อ่อนโยน และมีไมตรีจิตพร้อมทำหน้าที่ผู้บริหารที่ดี					
ด้านหลักความโปร่งใส						
13.	ผู้บริหารมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา และสามารถตรวจสอบได้					
14.	ผู้บริหารดำเนินงานต่าง ๆ อย่างตรงไปตรงมาอย่างเปิดเผยและเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา					
15.	ผู้บริหารมีความสุจริตใจในการบริหารงาน และดำเนินงานต่าง ๆ ด้วยความโปร่งใส					
16.	ผู้บริหารมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ไม่ปิดบังอำพรางและเปิดโอกาสให้พนักงานครูและบุคลากรสนับสนุนได้ร่วมตัดสินใจด้วย					
17.	ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เผยแพร่ของสถานศึกษามีความถูกต้องตรงกับความเป็นจริง					
18.	สามารถเปิดเผยกระบวนการทำงานของสถานศึกษาอย่างตรงไปตรงมา สามารถรองรับการตรวจสอบได้ตลอดเวลา					

ข้อ	การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านหลักการมีส่วนร่วม						
19.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้พนักงานครูและบุคลากร สนับสนุนได้ร่วมรับรู้ในกระบวนการตรวจสอบ การทำงานต่าง ๆ					
20.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรสนับสนุนในสถานศึกษา สามารถแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจใน การปฏิบัติงาน					
21.	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้พนักงานครูและบุคลากร สนับสนุน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน					
22.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้พนักงานครูและบุคลากร สนับสนุนได้เสนอความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหา					
23.	พนักงานครูและบุคลากรสนับสนุนมีอิสระในความคิด และสามารถแสดงความคิดเห็นได้					
24.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้พนักงานครูและบุคลากร สนับสนุนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญที่ มีผลกระทบต่อสถานศึกษา					
ด้านหลักความรับผิดชอบ						
25.	ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจและ การกระทำของตน					
26.	ผู้บริหารยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานที่เป็นทั้ง ข้อดีและข้อเสีย					
27.	ผู้บริหารดำเนินงานเพื่อค้ำประกันถึงประโยชน์ส่วนรวมและ สามารถตรวจสอบได้					
28.	ผู้บริหารนำผลประเมินไปปรับปรุงการบริหารงานของ สถานศึกษา					
29.	ผู้บริหารมีความเอาใจใส่ต่อปัญหาของพนักงานครูและ บุคลากรสนับสนุน					

ข้อ	การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
30.	ผู้บริหารมีการให้บริการต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้ด้วยความรับผิดชอบตอบสนองความต้องการของพนักงานครูและบุคลากรสนับสนุน					
ด้านหลักความคุ้มค่า						
31.	ผู้บริหารมีการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล					
32.	ผู้บริหารมีการรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้มีความยั่งยืน					
33.	ผู้บริหารมีการรายงานผลการทำงานและแสดงประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรต่อสาธารณะ					
34.	ผู้บริหารมีการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม					
35.	พนักงานครูและบุคลากรสนับสนุนมีความเข้าใจเป็นอย่างดีในเรื่องประสิทธิภาพและความคุ้มค่าของแต่ละโครงการที่สถานศึกษาคำเนินการ					
36.	ผู้บริหารมีนโยบายในการพัฒนาความสามารถของพนักงานครูและบุคลากรสนับสนุนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง					

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ค

ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการบริหารงานโดยใช้
หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ

ตารางที่ 20 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของการบริหารงาน โดยใช้หลักกรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ

ข้อ	อำนาจจำแนก	ข้อ	อำนาจจำแนก
1	0.57	26	0.67
2	0.65	27	0.78
3	0.53	28	0.70
4	0.74	29	0.69
5	0.59	30	0.75
6	0.65	31	0.53
7	0.56	32	0.76
8	0.64	33	0.76
9	0.59	34	0.84
10	0.71	35	0.71
11	0.81	36	0.80
12	0.74		
13	0.80		
14	0.72		
15	0.75		
16	0.76		
17	0.78		
18	0.66		
19	0.54		
20	0.70		
21	0.70		
22	0.68		
23	0.77		
24	0.69		
25	0.65		

หมายเหตุ ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ $\alpha = 0.97$

ตารางที่ 21 ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถาม

ข้อ	ผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC	ข้อ	ผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1	1	1	1	1	26	1	1	1	1
2	1	1	1	1	27	1	1	1	1
3	1	1	1	1	28	1	1	1	1
4	1	1	0	0.67	29	1	0	1	0.67
5	1	1	1	1	30	1	1	1	1
6	1	1	0	0.67	31	1	1	1	1
7	1	1	1	1	32	1	1	1	1
8	1	1	1	1	33	1	1	1	1
9	1	1	1	1	34	1	1	1	1
10	1	1	1	1	35	1	1	1	1
11	1	1	1	1	36	1	1	1	1
12	1	1	1	1					
13	1	1	1	1					
14	1	1	1	1					
15	1	1	1	1					
16	1	1	1	1					
17	1	1	1	1					
18	1	1	1	1					
19	1	1	1	1					
20	1	1	1	1					
21	1	1	1	1					
22	1	1	1	1					
23	1	1	1	1					
24	1	0	1	0.67					
25	1	1	1	1					

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวกมลวรรณ ศรีม่วง
วัน เดือน ปีเกิด	27 พฤษภาคม พ.ศ. 2526
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	110/ 20 หมู่ 5 ตำบลคลองด่าน อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2555-2557	ครูผู้ช่วย ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพัทลุง
พ.ศ. 2558-ปัจจุบัน	ครู คศ.1 โรงเรียนเทศบาล 5 (วัดกลางวรวิหาร) สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2550	บริหารธุรกิจบัณฑิต (การตลาด) มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
พ.ศ. 2554	ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
พ.ศ. 2560	การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา